FORVALTNINGSPLAN FOR
SLETRINGEN FYRSTASJON

FRØYA KOMMUNE • SØR-TRØNDELAG FYLKE

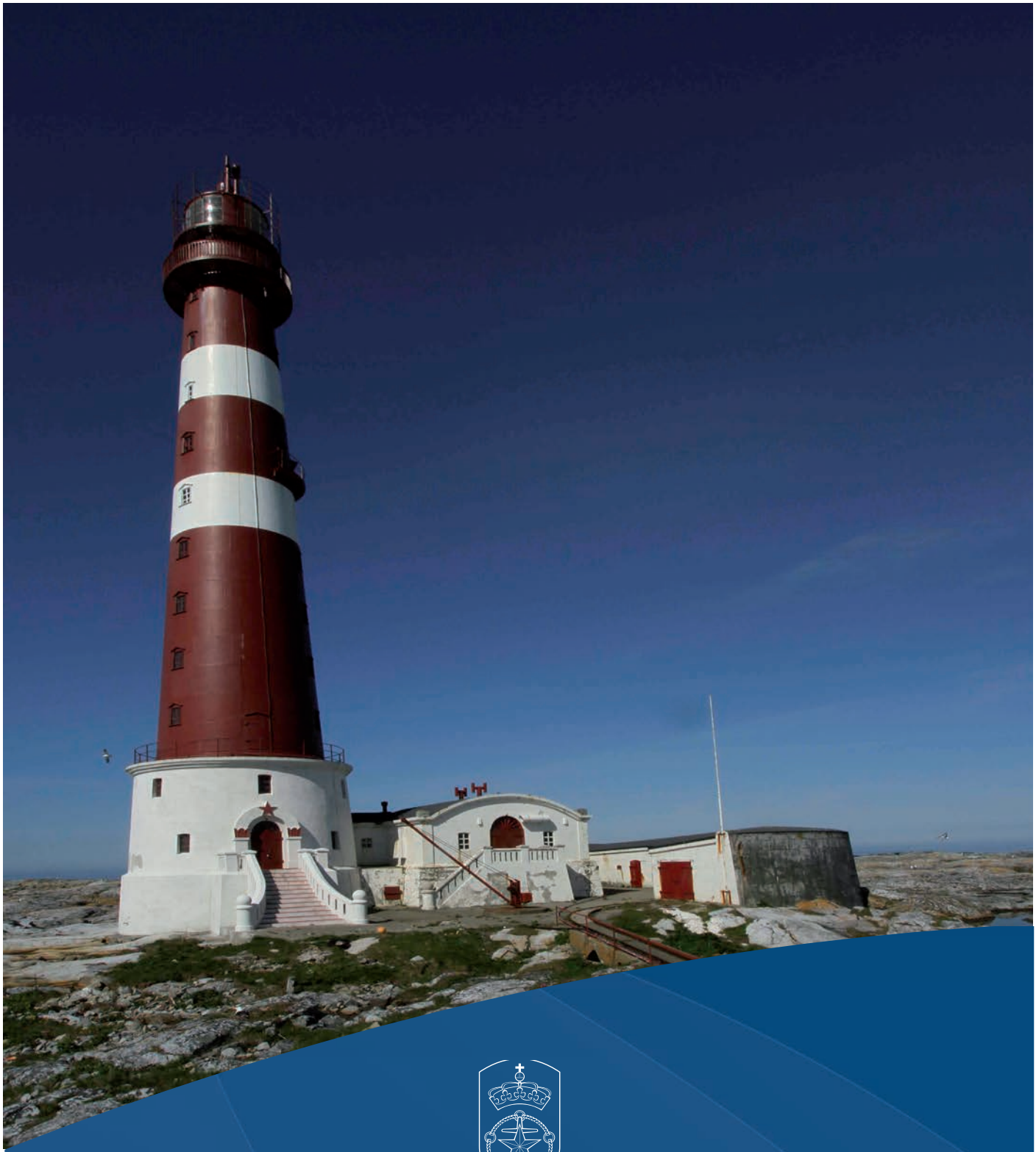

KYSTVERKET

INNHOLD

GENERELL DEL

Kystverkets fyrstasjoner....3
Innledning 3
Fredningsprosessen....3
Fredning av bygningene....3
Fredning av området som helhet....3
Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen 3
Vernemyndighet....3
Kravet om forvaltningsplan....3
Hensikten med forvaltningsplanen 3
Ny bruk – på fyrenes premisser....4
Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere 4
Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen 5
Formidling 5
Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene....5
Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider....6
Krav til håndverkere 6
Vedlikeholdshåndbok....6

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern og vedlikehold....6
Grunnholdninger til vern 6
Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper: 6
Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper....6
Større vedlikeholdsarbeider og endringer 7
Tilbakeføring 7

SPESIELL DEL

Sletringen fyrstasjon....8
Kart og situasjonskart....9
Kart over det fredete området....10
Faktaopplysninger om Sletringen fyrstasjon....11

Bygningspresentasjoner
1. Fyr. Bolig i tårnet....13
2. Maskinhus 19
3. Naust 21
4. Uthus 23
5. Oljebod 25
Båtopptrekk / Skinnegang 27
Landing 29
Det fredete området 31

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner....32
Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Sletringen fyrstasjon. 33
Vedlegg 3: Tilstandsoversikt Sletringen fyrstasjon. 47
Vedlegg 4: Tilstandsanalyse av Sletringen fyrstasjon
1. Fyr. Bolig i tårnet....48
2. Maskinhus 51
3. Naust 54
4. Uthus 57
5. Oljebod 60

Forsidefoto og samtlige foto i den spesielle delen:
Kystverket 02.06.2014

GENERELL DEL

Tranøy fyrstasjon på Hamarøy, Nordland. Foto: Kystverket.

Kystverkets fyrstasjoner

Innledning

Fyrstasjonene forteller om en spesiell og svært viktig del av norsk historie. Satsingen på utbyggingen av fyrvesenet er en av de største i den norske stats historie, og utbyggingen av fyrstasjonene har bidratt til å utvikle Norge til den sjøfartsnasjon vi har vært og fremdeles er. Fyrstasjonene er også omfattet av en stor og stadig økende interesse, og ikke minst har de ofte en sterkt identitetsskapende funksjon for lokalbefolkningen. De fleste fyrstasjoner er monumenter i kystlandskapet, og Kystverket er som eier forpliktet til å forvalte disse kulturminnene med respekt for dem som har vært med på å bygge opp den maritime infrastrukturen vi i dag forvalter, og med omtanke for dem som kommer etter oss.

Fredningsprosessen

På bakgrunn av ”Nasjonal verneplan for fyrstasjoner”, som kom i 1997, fattet Riksantikvaren i tiden frem til 2001 vedtak om fredning etter kulturminneloven av 83 fyrstasjoner. Av disse er i dag 68 helt eller delvis fremdeles i Kystverkets eie (se oversikten i vedlegg 1). I 2001 besluttet Stortinget at de siste 31 bemannede fyrstasjonene skulle avbemannes, og denne prosessen ble avsluttet i 2006. Gjennom tidene er mange fyrstasjoner solgt, men i St.prp. nr. 29 (2006 – 2007) ble den da pågående avhendingsprosessen stoppet, og det ble bestemt at Kystverket skulle eie fyrstasjonene (med unntak for mulig overføring til Direktoratet for naturforvaltning). Samtidig ble det bestemt at Kystverket skulle stå for utleie slik at fyrstasjonene kunne gjøres tilgjengelige for allmennheten. Dette innebærer at ”vern gjennom bruk” vil være et viktig prinsipp for etatens forvaltning av fyrstasjonene.

Fredning av bygningene

Bygningene på fyrstasjonen er fredet i henhold til § 15 i kulturminneloven. Dette innebærer at det ikke er tillatt å rive bygningene eller deler av disse, eksteriøret må ikke bygges om, heller ikke interiøret der dette er særskilt nevnt. Planløsningen kan ikke endres, og det kan ikke skiftes ut bygningselementer eller materialer. Alt vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

Fredning av området som helhet

Området rundt bygningene er fredet i henhold til § 19 i kulturminneloven. Hensikten er å bevare anleggets virkning i landskapet, og sørge for at anleggets karakter blir bevart. Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Eldre strukturer som gjerder, rekkverk, jordkjellere, tekniske installasjoner osv skal ikke fjernes eller endres uten at det har vært nødvendig kontakt med vernemyndighetene. Det er viktig å bevare stedets egenart, og dette gir også en sentral premiss for hvordan det kan legges til rette for ny bruk av fyreiendommene.

Hensynet til den tekniske driften av fyrstasjonen

I fredningsvedtakene står det at fredningen ikke skal være til hinder for den tekniske driften av fyrstasjonen. Dette betyr imidlertid ikke at Kystverket uten videre kan fjerne eller gjøre endringer på teknisk utstyr, selv om dette er sikkerhetsmessig begrunnet. Andre formuleringer i de forskjellige fredningsvedtakene gjør også at det kan være nyanser i hva som er tillatt og hva som er søknadspliktig. Generelt er det best å gå ut ifra at alle tiltak er søknadspliktig, spesielt i selve fyret, som er interiørfredet. Det er viktig at regionen har en god dialog med vernemyndighetene i en tidlig fase, ikke minst fordi etaten da kan få veiledning slik at planlagte tiltak kan bli gjennomført på en måte som også best mulig ivaretar hensynet til kulturminnet.

Vernemyndighet

Ansvaret for den konkrete oppfølgingen og forvaltningen av fredningsvedtakene for de enkelte fyrstasjoner er delegert fra Riksantikvaren som nasjonal vernemyndighet til fylkeskommunenes regionale kulturminneforvaltning. Det er følgelig fylkeskommunen som skal behandle søknader om dispensasjon ved tiltak som krever slik tillatelse, og det er den aktuelle region i Kystverket som kan sende søknad om dispensasjon.

Kravet om forvaltningsplan

I henhold til kgl. res. av 1. september 2006 skal det utarbeides forvaltningsplan for alle fredede eiendommer i statens eie. I forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer er det bestemt at forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren, som skal sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

Hensikten med forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal både gi kunnskap om viktige generelle prinsipper for forvaltningen av fyrstasjonene som fredede kulturminner, og gi forståelse for det helhetlige miljøet og det særpreget som karakteriserer den enkelte fyreiendommen, og som skal ivaretas i vernesammenheng.

Hensikten er å sørge for et best mulig utgangspunkt for å stille de rette spørsmålene og finne de rette løsningene når det gjelder vedlikehold, bruk og utvikling av den aktuelle fyrstasjonen.

Forvaltningsplanen består av en generell del, som er felles for alle fyrstasjonene, og en spesiell del, som omhandler den enkelte fyrstasjon.

Forvaltningsplanens spesielle del vil inneholde:

- Relevante eiendomsdata
- Presentasjon av fyreiendommen som helhet, de enkelte bygninger, anlegg og tekniske installasjoner, og området.
- Vurdering av utviklingsmuligheter for fyrstasjonen som helhet samt for de enkelte bygninger
- Eventuelle spesielle forhold for den aktuelle fyrstasjon
- Bygnings- og konstruksjonsdokumentasjon (foto og tegninger)
- Tilstandsanalyse, eventuelt med konkrete forslag til tiltak
- Historisk dokumentasjon
- Fredningsvedtaket

Når det gjelder historisk dokumentasjon, vil ikke den kunne være uttømmende i forvaltningsplanen for den enkelte fyrstasjon. Det er derfor viktig at man ved planlegging av konkrete tiltak, som tilbakeføring eller formidling, går aktivt inn for å finne ytterligere informasjon. Her vil Senter for eiendom og kultur og Kystverkmusea kunne bistå regionene og leietakerne.

Senter for eiendom og kultur har ansvaret for koordineringen av etatens arbeid med forvaltningsplaner. Utarbeidelsen av de konkrete forvaltningsplanene for de enkelte fyrstasjonene gjøres i nært samarbeid mellom regionene og Senter for eiendom og kultur.

Ny bruk – på fyrenes premisser

Ny bruk gjør det ofte ønskelig og noen ganger nødvendig med endringer av bygninger og tilrettelegging på området. Det er viktig å bruke tid på å vurdere hvordan slike tiltak kan gjøres så skånsomt som mulig, og uten at fyreiendommens egenart blir skadelidende. En liten endring ett sted kan virke harmløs, og det samme kan en annen et annet sted, og en tredje… men summen av disse delene kan bli en dårlig helhet som gir en lite harmonisk utvikling av stedet. Forvaltningsplanen skal bidra til at det blir lettere å ha helheten for øye når mulige endringer vurderes. I gjennomgangen av fyreiendommen som helhet og de enkelte bygninger blir det konkretisert forhold som det vil være viktig å ta hensyn til ved planlegging av større vedlikeholdsarbeider og endringer, og det indikeres mulige bruksområder og utviklingspotensiale som Kystverket mener vil ivareta stedets egenart. Enkelte steder er det naturlig å gi klare føringer om hvor det vil være aktuelt å vurdere tilbakeføring, og eventuelt til hvilken epoke.

Fra Store Torungen. Foto: Kystverket.

Det lar seg oftest gjøre å finne gode løsninger som forener vern med ny bruk, selv om løsningene kan bli annerledes enn det man først så for seg. Å finne slike løsninger krever grundighet, vilje og kompetanse i både planlegging og gjennomføring av arbeidene. Felles samtaler mellom Kystverket som eier, leietaker som bruker, kommunen som forvalter av plan- og bygningsloven og fylkeskommunen som forvalter av fredningsvedtaket, vil ofte være vel anvendt tid – og ikke minst hvis diskusjonene kan finne sted nettopp på fyrstasjonen. Stedet er i høyeste grad part i saken, og kan ofte gi føringer gjennom sin tilstedeværelse!

Vern gjennom bruk – viktigheten av gode leietakere

Kystverket er avhengig av et samarbeid med leietakere som er interessert i å bidra til å ta vare på den viktige kulturarven som fyrstasjonene representerer. Etaten vil i liten grad selv kunne benytte den bygningsmassen som er på fyrstasjonene utover de bygningene som er direkte knyttet til den tekniske driften av navigasjonsinstallasjonen, slik som maskinhus og fyrtårn. Vern gjennom bruk forutsetter et aktørsamarbeid, der gjerne også lokale og regionale myndigheter er engasjert, enten som leietakere, eller som aktive premissleverandører og bidragsytere i utviklingen av stedet.

Kystverket benytter en standard leieavtale ved utleie av fyrstasjoner, også for de som ikke er fredet. Avtalen har følgende generelle formål og forutsetninger:

- Uavhengig av om eiendommen er helt eller delvis fredet, skal eiendommen bevares og sikres som kulturminne, og eiendommens egenart skal bevares.

- Leietaker skal ivareta og videreutvikle allmennhetens adgang til fyreiendommen. Leietakers aktivitet på stedet må tilpasses allmennhetens intereser slik at den ikke kommer i konflikt med disse interessene.
- Leietaker forplikter seg til å holde utleier løpende orientert om planene for utviklingen og bruken av leieobjektet.
- Utleier vil bidra med rådgivning ved videre vedlikehold og istandssetting av leieobjektet. Utleier vil løpende vurdere mulighetene for å bidra til vedlikehold og/eller oppgradering av leieobjektet ut fra de til enhver tid gitte budsjettrammer.
- Leietaker må ikke bruke, eller tillate at andre bruker, leieobjektet til bolig.
- Leietaker forplikter seg til å legge særlig vekt på miljøvern i forhold til bruk og vedlikehold av leieobjektet.

I tillegg skal det formuleres egne punkter som uttrykker formål og forutsetninger for leieforholdet ved den enkelte fyrstasjon. En slik formålsparagraf i en leieavtale understreker nødvendigheten av et nært samarbeid og tett kommunikasjon mellom Kystverket og leietakerne – dette er ikke et vanlig leieforhold, men gjelder samarbeid om et kulturminne!

Avtalen omtaler også samarbeidet om vedlikeholdsarbeidet på fyrstasjonen. Det er Kystverket som i siste instans er ansvarlig for å sette opp arbeidsprogram for det enkelte år og gi nødvendige føringer for hva som skal gjøres og på hvilken måte. Bortsett fra ved kritiske hendelser, slik som ved stormskader, skal ikke leietaker utføre noen tiltak på eiendommen uten at dette er godkjent av eier. Det er også eier som er ansvarlig for at alle nødvendige tillatelser er innhentet fra vernemyndighetene.

Kjeungskjæret fyrstasjon, Sør-Trøndelag. Foto: Kystverket.

Forholdet mellom fredningsvedtaket og forvaltningsplanen

Fredningsvedtaket er styrende for forvaltningen av fyreiendommen, og er rettslig bindende. Forvaltningsplanen er ikke rettslig bindende, men uttrykker Kystverkets vurdering av hva som vil være en naturlig presisering og konkretisering av fredningsvedtaket, og etatens oppfatning av hvordan den fredede eiendommen bør utvikles. Konkrete tiltak kan ikke gjennomføres uten at vernemyndighetene har fattet vedtak om at de kan iverksettes. Det er Kystverket i den enkelte region som søker vernemyndighetene i det aktuelle fylke om tillatelse til tiltak.

Formidling med nytt elementsystem i betong. Foto: Kystverket.

Formidling

Fyrstasjonene er nasjonale kulturminner som skal dokumentere en viktig del av vår maritime kulturarv og Kystverkets historiske innsats for å trygge ferdselen til sjøs. Samtidig er det et mål med fredningen at kunnskap om disse kulturminnene og deres historiske kontekst skal kunne formidles til allmennheten. Det er derfor viktig at all ny bruk bidrar til kunnskapsformidling og opplevelse av historien. Kystverket vil i samarbeid med Kystverkmusea (ved Lindesnes fyrmuseum) lage retningslinjer for utarbeidelse av formidingsplaner for de enkelte fyrstasjonene, i et samspill mellom etaten, etatsmuseene og leietakerne. Det er videre utarbeidet en skiltmal for de fredede fyrstasjonene, for å gi etatens formidling av egen kulturhistorie et helhetlig, nasjonalt preg. Denne skiltmalen vil være styrende for hvordan utendørs informasjon og skilting utformes på de fredede fyrstasjonene. All utendørs informasjon skal godkjennes av Kystverket på forhånd.

Generelle retningslinjer for tiltak på fyrstasjonene

På alle de fredete bygningene skal eksteriøret bevares mest mulig uendret. Enkelte bygninger er svært autentiske, mens andre er sterkt endret og modernisert. Ulike typer tiltak, som tilbakeføring og utskifting av bygningsdeler, vil derfor bli vurdert ulikt fra bygning til bygning.

Interiørene har for de aller fleste av fyrstasjonene ikke et like sterkt formelt vern som eksteriøret – unntaket er selve fyrtårnene, som er interiørfredet. For de øvrige bygningene er planløsning og konstruksjoner normalt omfattet av de enkelte fredningsvedtakene. Imidlertid bør en ved interiørmessige oppgraderinger og endringer legge vekt på å bevare størst mulig autentisitet med tanke på den historie fyrstasjonen skal formidle. Denne intensjonen må samtidig avveies i forhold til behovet for nødvendig bruksmessig oppgradering.

Krav til dokumentasjon av endringer og større vedlikeholdsarbeider

Alle endringer og større vedlikeholdsarbeider på en fredet bygning eller et fredet område skal dokumenteres. En søknad om tillatelse inneholder et minimum av beskrivelse av tiltaket, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon. Det vil bli gitt nærmere retningslinjer for hvordan nødvendig dokumentasjon skal utføres og arkiveres.

Krav til håndverkere

Generelt må håndverkere som arbeider på fredete bygninger, ha nødvendig kunnskap og erfaring fra antikvarisk arbeid. Det er viktig å ha den rette holdningen til dette arbeidet, beherske aktuelle teknikker, og å ha faglig grunnlag for å kunne ta riktige valg når det gjelder materialer og metode.

I noen tilfeller vil det være nødvendig med spesialkompetanse for at resultatet skal bli tilfredsstillende. Dette kan være ved restaurering av vinduer, dokumentasjonsarbeid, blanding av maling etter historisk resept, konserveringsarbeider mm. Når vernemyndigheten gir tillatelse til endringer, kan det settes vilkår om at utførende håndverkere har antikvarfaglig kompetanse.

Geitungen fyrstasjon, Rogaland. Foto: Kystverket.

Vedlikeholdshåndbok

Det er behov for å sammenfatte retningslinjer for vedlikehold av fyrstasjonene, både de fredede og de ikke fredede, i en egen vedlikeholdshåndbok, og Kystverket er nå i ferd med å utarbeide en slik veileder. Denne prosessen vil også innebære nær kontakt med ulike vernemyndigheter, for å finne frem til løsninger som i størst mulig grad kan være felles for etatens fredede bygninger. I og med at søknad om dispensasjon avgjøres av den enkelte fylkeskommune, kan tolkning av og praksis i oppfølging av fredningsvedtakene variere noe fra fylke til fylke. En vedlikeholdshåndbok bør kunne bidra til å harmonisere praksis ut fra et nasjonalt perspektiv, selv om den naturligvis ikke vil kunne erstatte kravene til saksbehandling i den enkelte sak.

Noen generelle punkter om antikvarisk bygningsvern

Grunnholdninger til vern

Kulturminner er en viktig del av vår samlete kulturarv. Bygningene dokumenterer tidligere tiders samfunnsforhold, levekår, liv og gjøremål, byggeskikk og håndverksteknikker.
Gamle bygninger er ikke-fornybare ressurser, og de er primærkilder til kunnskap om fortida. Alle andre nedtegnelser, fotografier og registreringer innebærer grader av fortolkning. Bygningene er derfor en unik kilde til kunnskap og et umistelig grunnlag for framtidig forskning, enten det gjelder levekår, byggeteknikk, dekordetaljer eller lignende. Ved framtidig bruk og modernisering er det viktig at vi i minst mulig grad reduserer bygningenes verdi som historisk kilde. Som hovedregel skal man være svært varsom med å fjerne elementer i en fredet bygning – alle de historiske epokene som har nedfelt seg i det fysiske bygningsmiljøet, forteller en historie om bygningens og stedets utvikling. I noen tilfeller kan man imidlertid bli nødt til å prioritere mellom ulike faser. Unntaksvis kan det også vært aktuelt å tilbakeføre en bygning til en dokumentert tidligere tilstand.

Råd for vedlikehold og istandsetting - grunnprinsipper innen bygningsvernet

De viktigste grunnprinsippene er:

- Mest mulig av alle deler av bygningen skal bevares. Derfor må inngrepene ved vedlikehold og utbedring være så små som mulig.
- Det er bedre å vedlikeholde framfor å reparere, og det er bedre å reparere framfor å skifte ut.
- Det må brukes tradisjonelle materialer og metoder, både ved vedlikehold og eventuell utskifting.
- Skjulte deler av bygningen (konstruksjoner) er like viktige å ta vare på som synlige (overflater).
- Hvis man må endre, er det bedre å føye noe til enn å fjerne originale eller gamle deler. Det beste bygningshistoriske ”arkivet” er bygningen selv.
- Gamle ombygginger og endringer av en bygning er ofte viktige å bevare. De kan fortelle om bygningens livshistorie gjennom skiftende stilretninger og bruk.
- Når noe fjernes eller endres, skal aktuell dokumentasjon bli nedtegnet og arkivert. I spesielle tilfeller sikres dokumentasjonen ved lagring av den fjernete bygningsdelen (nærmere retningslinjer vil bli utarbeidet for dette).
- Endringer skal om mulig være reversible. Når behovene endrer seg, kan de nye elementene fjernes og bygningen kan framstå slik den var før endringen.

Vedlikehold – definisjon og faglige prinsipper

Hovedregelen er at løpende vedlikehold utføres uten at vernemyndighetene trekkes inn, mens man må søke tillatelse for endringer. Grensen mellom vedlikehold og endring kan være vanskelig å definere, og ulike aktører kan ha ulik oppfatning av begrepene. Kulturminnevernets definisjon av vedlikehold er snever, i den hensikt å ivareta kulturhistoriske verdier.

Mange eiere har i beste mening utført ”vedlikeholds-arbeid” på en slik måte at vernemyndighetene vurderer dette som endring/inngrep, som i verste fall er skadelig for kulturminnet. Dette kan for eksempel være bruk av for tett maling, som med-fører av-skalling og råteskader, eller utskifting av opprinne-lige bygningsdeler som burde blitt istandsatt av en kyndig restaureringshåndverker. Vedlikeholdet av en fredet bygning er underlagt kulturminneforvalt-ningens overvåkning. Det kan oppstå usikkerhet om hva man kan utføre uten å spørre, og når man må søke om tillatelse.

Hovedprinsippet for vedlikehold av gamle bygninger er å bevare mest mulig av de gamle bygningsdelene og å hindre skader. Dette gjelder både synlige og skjulte konstruksjoner og elementer. Vedlikeholdet skal om mulig skje på samme måte som da huset ble bygget, med samme teknikk, utførelse og materialbruk. I praksis vil dette noen ganger bety merarbeid, andre ganger krever det bare omtanke og kompetanse.

Homlungen fyrstasjon, Østfold. Foto: Kystverket.

Ved å bevare de gamle bygningsdelene og overflatene beholder bygningen sin autentisitet, og dermed sin vitenskapelige kildeverdi og opplevelsesverdi. En kopi kan aldri fullt ut erstatte de opprinnelige bygningsdelene. Selv om kopien er nøyaktig likt utført, er minst to dimensjoner gått tapt:

1. Aldersverdien: Spor av ”tidens tann” er borte. Vi kan ikke lenger berøre de samme materialene som våre forgjengere.

2. Sannhetsgehalten: Hvordan kan våre etterkommere vite at kopien er nøyaktig utført?

Kan de stole på at historien og byggeteknikken som formidles, er identisk med den opprinnelige?

Større vedlikeholdsarbeider og endringer

Det må søkes om tillatelse for større vedlikeholds-arbeider, større reparasjoner og endringer i en fredet bygning. Som oftest blir det gitt tillatelse når endringene er små og tiltaket er nødvendig for fortsatt bruk. Kulturminneforvaltningens oppgave er å passe på at det ikke blir gjort så mange endringer i årenes løp at det til slutt er lite igjen av det opprinnelige huset.

Eksempler på større vedlikeholds-/ istandsettingsarbeider som krever tillatelse:

- endring av utvendig malingtype/farge, fjerning av eldre malinglag, overmaling av dekor og lignende
- vedlikehold av utvendig kledning som innebærer et betydelig omfang utskifting av råteskadet virke
- restaurering av vinduer der det er råteskader som innebærer betydelig innspunsing av nytt virke og forbedring/endring av tekniske løsninger

Eksempler på andre endringer som krever tillatelse:

- utskifting av bygningselementer, som utvendig panel, vinduer og ytterdører
- tildekking eller fjerning av eksisterende utvendige overflater
- oppsetting eller riving av innvendige lettvegger
- installering av våtrom eller kjøkken
- etablering av infrastruktur, rørføringer, ventiler etc.
- fasadeendringer
- oppføring av tilbygg
- tilbakeføring til tidligere dokumenterbar tilstand

Et overordnet prinsipp er at alle endringer om mulig skal gjøres reversible, slik at de i framtida kan la seg tilbakeføre. Endringer og tilføyelser skal kunne fjernes uten at bygningen blir forringet. I praksis kan dette eksempelvis innebære at nye skillevegger festes slik at de lett kan fjernes uten å sette merkbare spor.

Tilbakeføring

Når vernemyndighetene skal vurdere forslag til endringer, vil de ta hensyn til hvilken periode – eventuelt flere perioder – i bygningens historie som fredningen søker å bevare. Hvis det er foretatt endringer i nyere tid, kan det i noen få tilfeller være aktuelt å tilbakeføre bygningen til et tidligere eller opprinnelig utseende. Dette kan gjelde et helt eksteriør, deler av bygningen, enkelte rom eller mindre bygningsdeler og detaljer. Følgende premisser og forutsetninger bør ligge til grunn for at en tilbakeføring skal kunne vurderes:

- Det foreligger sikker, god og tilstrekkelig dokumentasjon (tegninger, fotografier eller lignende) av den opprinnelige situasjonen.
- Tilbakeføring basert på gjetting kan normalt ikke godtas.
- De nyere tilføyelsene som fjernes eller tildekkes, har relativt lav/underordnet verdi.
- Kulturminnet er ikke for sterkt endret. Hus som har fått ny takform, hovedvolum eller lignende bør bevares slik de er. Tilbakeføring av vindustyper og kledning på en bygning med intakt hovedform, kan derimot være aktuelt.

SLETRINGEN
FYRSTASJON
SPESIELL DEL

Kart

Situasjonskart

Hentet fra fredningsvedtaket.
Tegning: Sven Poulsson.

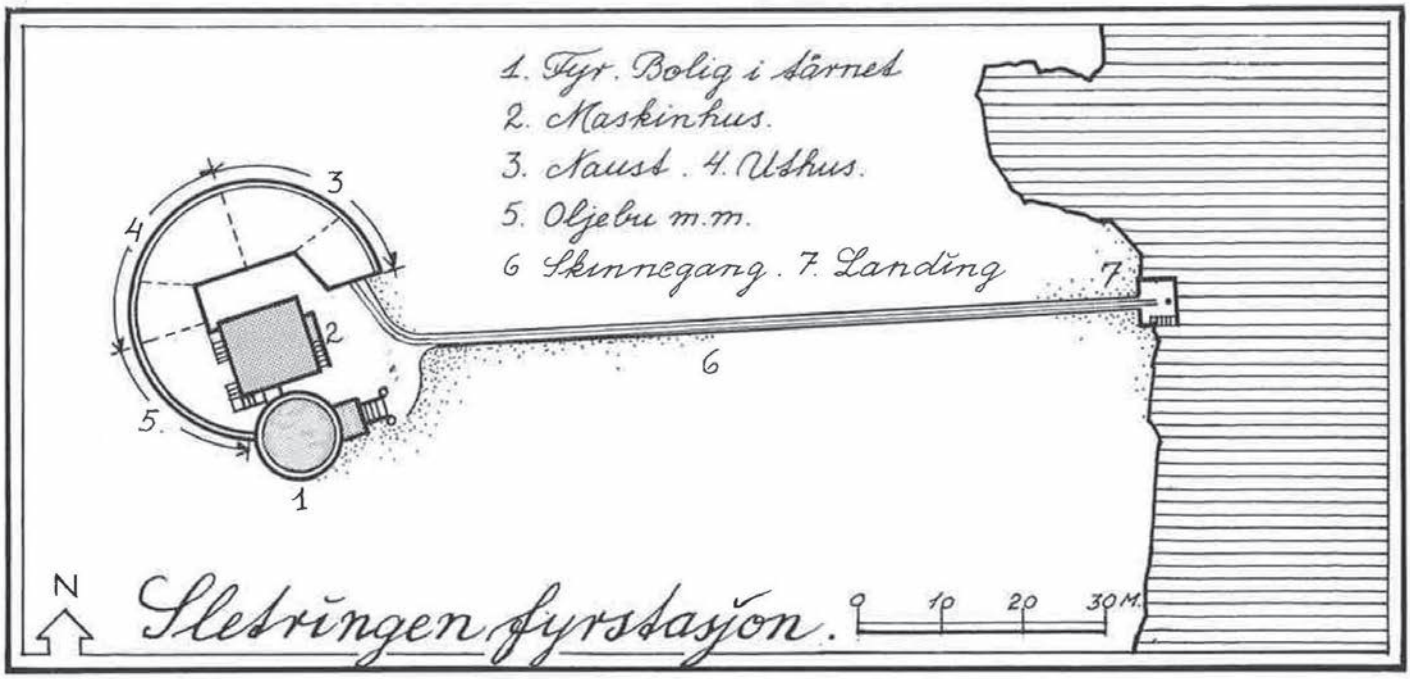

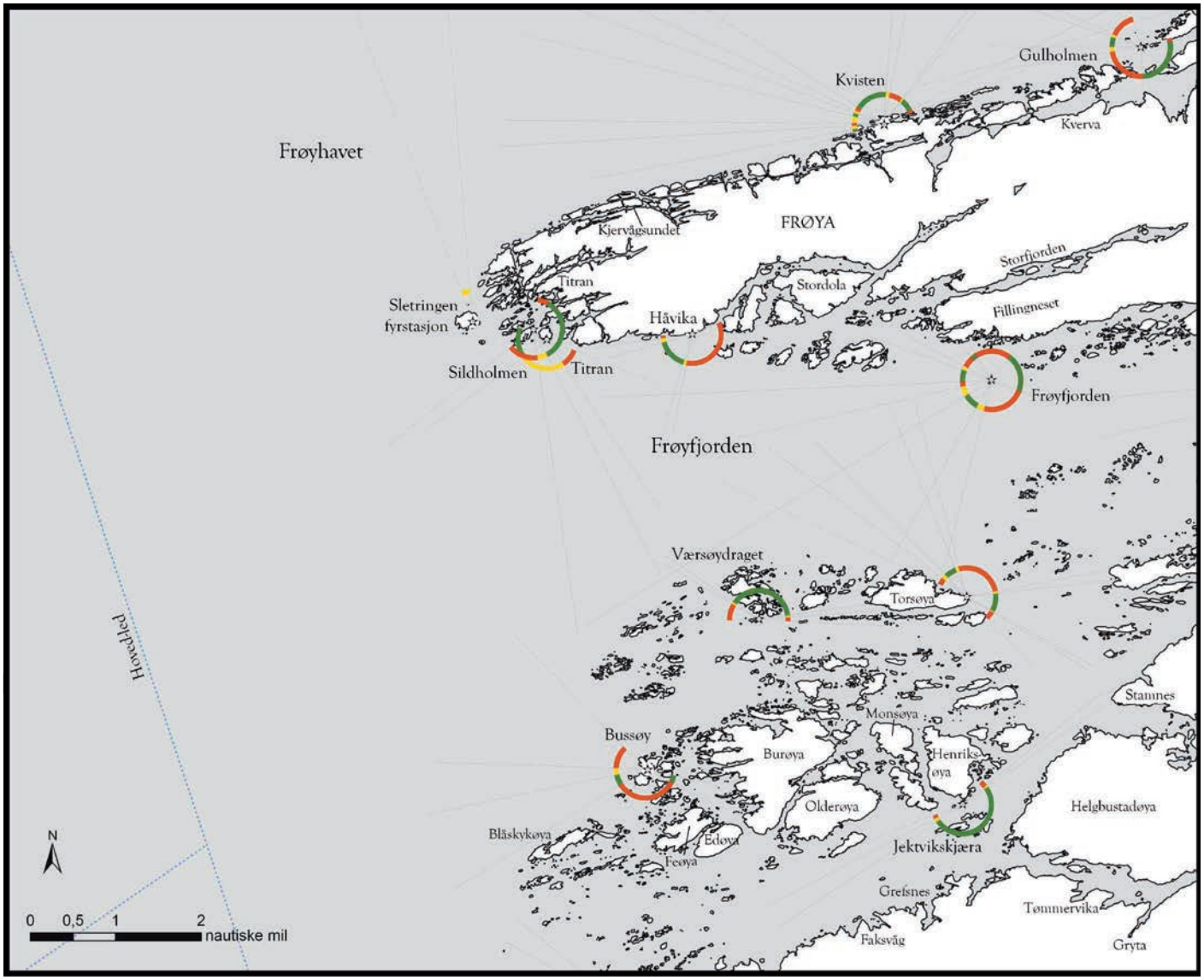

Kart over farvannet ved Sletringen fyrstasjon, andre navigasjonsinstallasjoner inntegnet.

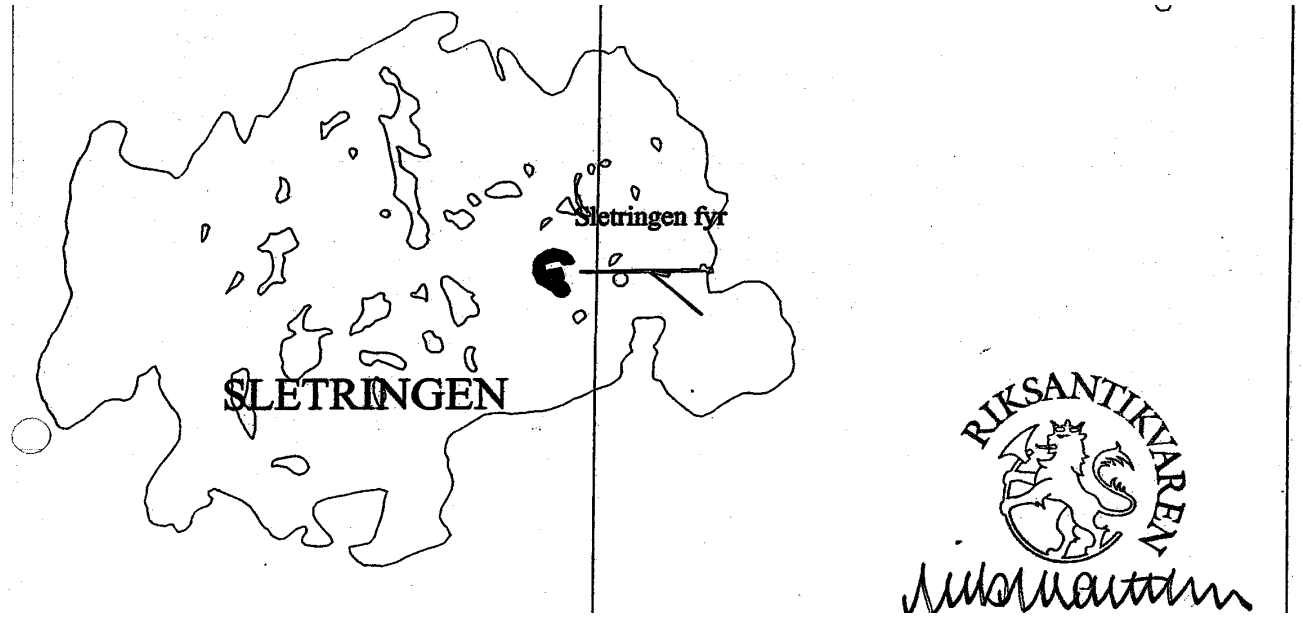

SLETRINGEN FYRSTASJON - GNR. 1 BNR. 3 (STATEN V/ KYSTVERKET) - FRØYA KOMMUNE

FREDNINGSOMRÅDET UTGJØR HELE HOLMEN HVOR FYRSTASJONEN LIGGER

15. JUNI 1999, RIKSANTIKVAREN MÅLESTOKK 1 : 5000

Faktaopplysninger om Sletringen fyrstasjon

Eiendomsinformasjon			
Opprettet		1899	
Fylke	Sør-Trøndelag	Region	Kystverket Midt-Norge
Kommune		1620 Frøya	
Fyrlistenummer		446800	
Dato for fredningsvedtak		4. juli 2000	
Andre vernebestemmelser		Ingen andre vernebestemmelser.	
Eiendom (kommunenr., gårdsnr., bruksnr.)		1620 / 1 / 3	
Nummer i Askeladden	87564	Grunneier	Staten v / Kystverket
Utleie		For tiden ingen utleie	

Oversikt over registrerte bygninger og konstruksjoner

Byggnr. i fredn. vedtaket	Bygnings-type	Bygg-status	GAB-nr.	Nummer i Aske-ladden	Verneklasse / §	Omfanget av fredningen
1	Fyr. Bolig i tårnet	Intakt	21756709	87564-1	Kl. 1, kultur-minneloven § 15	Fredningen gjelder bygn-ingens eksteriør og interiør.
2	Maskinhus	Intakt	21756741	87564-2	Kl. 1, kml § 15	Fredningen gjelder bygn-ingens eksteriør, samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.
3	Naust	Intakt	21756733	87564-3	Kl. 1, kml § 15	Som i feltet over
4	Uthus	Intakt	21756725	87564-4	Kl. 1, kml. § 15	Som i feltet over
5	Oljebod	Intakt	21756717	87564-5	Kl. 1, kml. § 15	Som i feltet over
	Det fredete området				Klasse 1, kml § 19	Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter hele holmen som fyrstas-jonen ligger på. Fredn-ingsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 15. juni 1999 og påført Riksantikva-rens stempel. Se foregående side.

Litt om fyrstasjonens historikk	Sletringen fyrstasjon ligger utenfor Titran på Frøya. Fyrstasjonen ble opprettet i 1899. Bifyret i 1900. I 1962 ble fyret elektrifisert med strøm fra Hitra-Frøya Kraftlag, og med dieselaggregat i reserve. I 1968 ble sirenen skiftet ut med et tyfon tåkesignal. Tåkesignalet ble offisielt nedlagt i 1988. Fyrstasjonen ble automatiset og avbemannet i 1993, og fredet i år 2000.
Vernestatus	Fyrstasjonen er fredet etter kulturminneloven §15 (bygninger) og §19 (området).
Fra Riksantikvarens frednings-begrunnelse	Sletringen fyrstasjon har høy arkitektonisk verdi med sin presise, tett samlede bygningsmasse med rikt utformede bygninger. Fyret har høy fyrhistorisk verdi som et eksempel på støpejernstårn kombinert med betongbyggeri. Sletringen er en av kystens mest storslåtte fyrstasjoner, og har miljøbetydning i sammenheng med fiskeværet Titran. Det er spesielt fyrstasjonens arkitektoniske verdi Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi.
Fyrstasjonens egenart, sårbarhet og tålegrense	Sletringen fyr er et kystfyr. Det 45 m høye tårnet er landets høyeste fyrtårn. Fyrtårnets betongsokkel og maskinhus er sammenbygget og omgitt av et tett anlegg av bygninger som ligger mot en sirkelformet betongmur i bakkant ut mot været. Bygningene i sirkelformen inneholder naust, uthus og oljebod. Anlegget har klare likhetstrekk med betongarkitekturen på Geitungen fyrstasjon i Rogaland og Makkaur fyrstasjon i Finnmark. Landing med båt kan være vanskelig, med fyrstasjonen er godt egnet for landing med helikopter.
Kystverkets føringer for ny bruk og videre utvikling	Fyrstasjonen er dårlig egnet for overnatting på grunn av bygningenes beskaffenhet og rømnings-muligheter. Ny bruk bør basere seg på dagsbesøk.

Bygningsbeskrivelse: 1. Fyr. Bolig i tårnet.

Bygningens navn	Fyr, bolig i tårnet
Nummer i Askeladden	87564-1
GAB nr.	21756709
Byggnr. i fredn.vedtak	1
Byggeår	Det første fyret ble bygget i 1899, bifyr 1900. Nåværende fyr ble bygget i 1923.
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Fyrtårn med bolig
Fredningsomfang	Fredningen gjelder fyrtårnets eksteriør og interiør.
Navigasjonsinstallasjon	Hovedfyr: Linse av 2. orden, bifyr: linse av 4. orden.

Bygningsbeskrivelse	Det 36,5 m høye støpejernstårnet står på en 8,5 m høy betongsokkel som er malt hvit. Støpejernstårnet er rødmalt med to hvite belter. Tårnet har tre gallerier. Det første galleriet omkranser tårnet ved overgangen mellom betongsokkelen og støpejernstårnet. Det neste galleriet omkranser støpejernstårnet en etasje nedenfor lyktehuset, mens det tredje galleriet omkranser lyktehuset. Tårnet rommer en stor modernisert leilighet, men har for øvrig mange opprinnelige elementer bevart. Den store, franske lynblinklinsen fra 1923 er intakt og i bruk. Tyfonen, tåkesignalet fra 1968, er bevart.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Betong / Stålplater 7. Ytterdører: Dobbel ståldør. 8. Vinduer: Støpejern evt. med lufterammer. 9. Tak: Rundt metallplatetak, malt. 10. Taktekking: Metallplate. 11. Takrenner og nedløp: Ingen 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Bindingsverk med trepanel / -platekledning. 16. Etasjeskiller: Betong / stålbjelker med trebord. 17. Innvendige trapper: Prefabrikerte elementtrapper av støpejern. 18. Piper og ildsteder: 1 murt pipe gjennom etasjene. 19. Luker og ventilasjon: Ventiler og topplyre for ventilasjon i fyrlykta. 20. Galleri og balkong: 3 gallerier: 1 nede ved betongsokkel, 2 ved fyrlykt.
Endringshistorikk	Fra det første fyrtårnet til støpejernstårnet var det en stor forandring i 1923. Men ikke mye er blitt gjort verken innvendig eller utvendig. Noen innslag av modernisering er skjedd i boligkvarterene ved at overflater er behandlet/skiftet og kjøkkeninnredning er montert. Utover dette er endringene få. NTNU har tidligere fått disponere et rom i boligdelen til vindmålinger. Aktivitetene er opphørt. Sikkerhetsgitter er bygget på øvre galleri.
Retningslinjer for videre utvikling	Det er verken nødvendig eller ønskelig med bygningsmessige endringer av fyrtårnet. Det skal normalt ikke være adgang til selve navigasjonsinstallasjonen for andre enn Kystverkets personell. Eventuell tilgang for besøkende skal være regulert i en egen instruks, og skal bare skje i følge med ansvarlig person.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper. Endring av eksisterende eller montering av ny fast innredning / installasjon er søknadspliktig. Dette gjelder også i forbindelse med Kystverkets egen virksomhet.

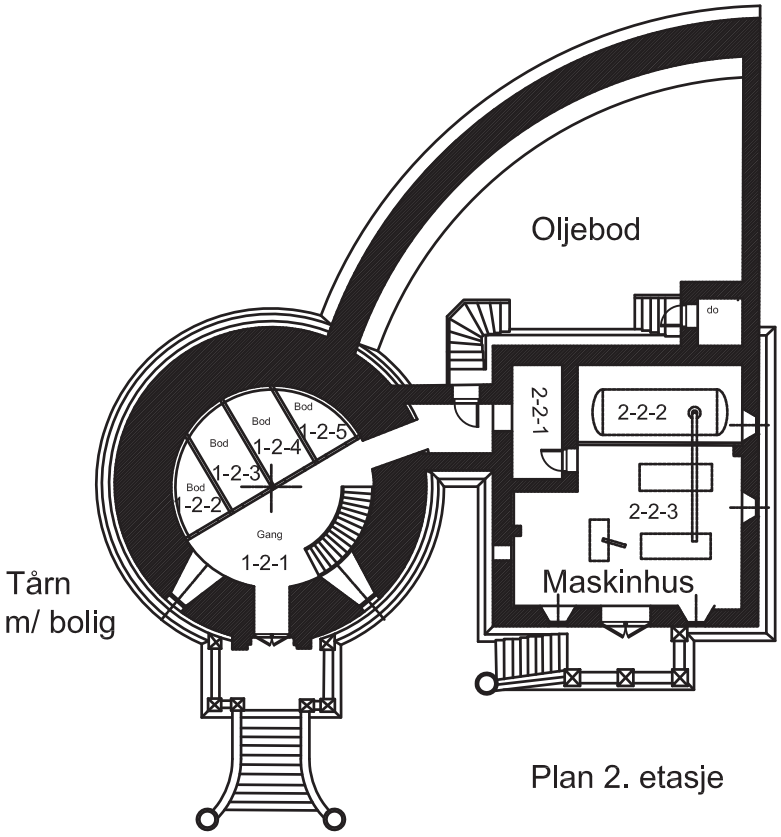

Tegningene på denne og neste side er delvis basert på eldre arbeidstegninger.

Plan 2. etasje

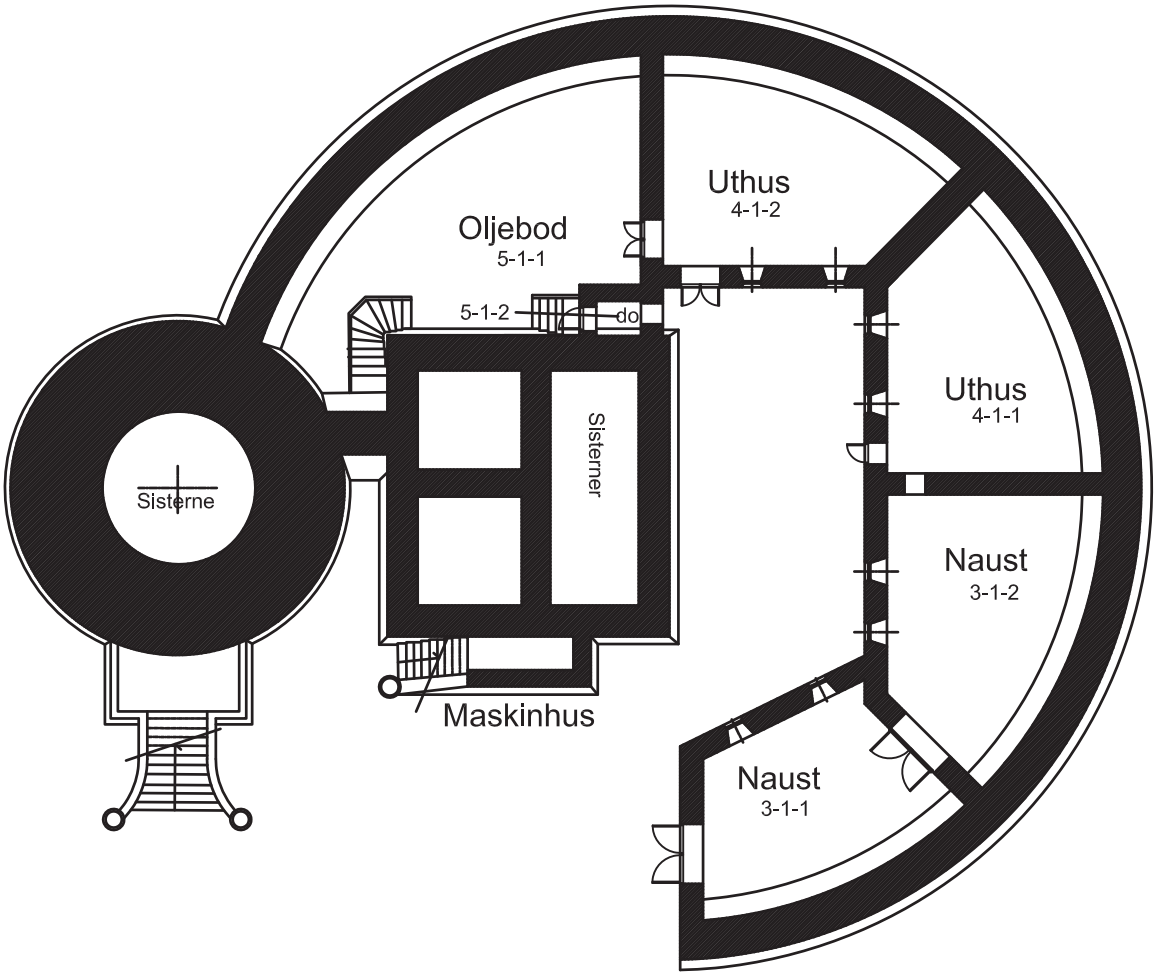

Plan 1. etasje

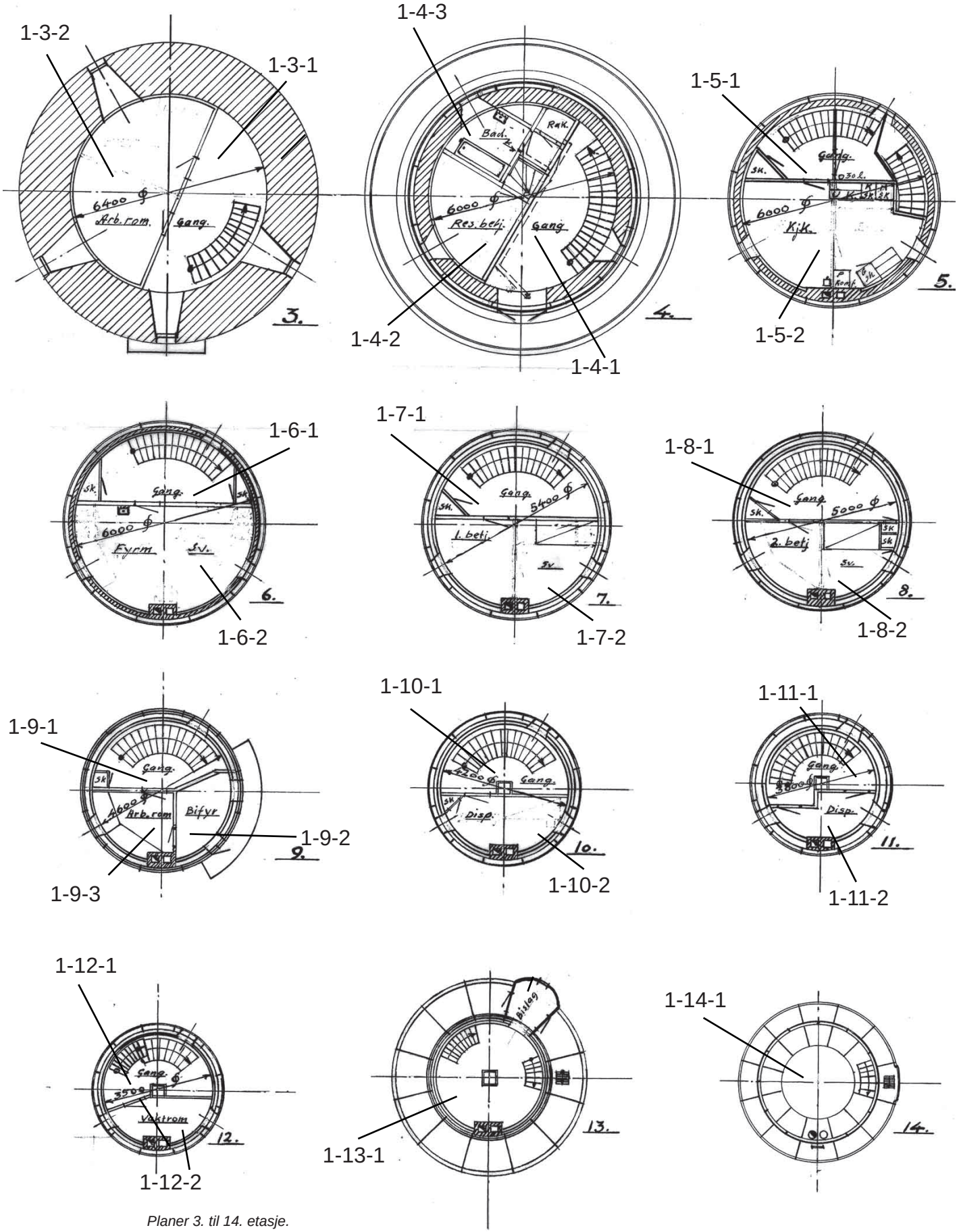

Planer 3. til 14. etasje.

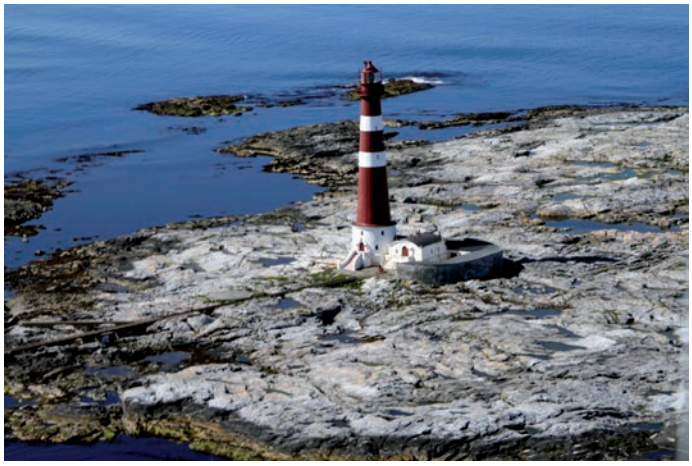

Samtlige foto: Kystverket 02.06.2014

Ulike foto av eksteriøret på fyrtårnet, og sokkelen. Bildet under er av støpejernsvindu i sokkelen.

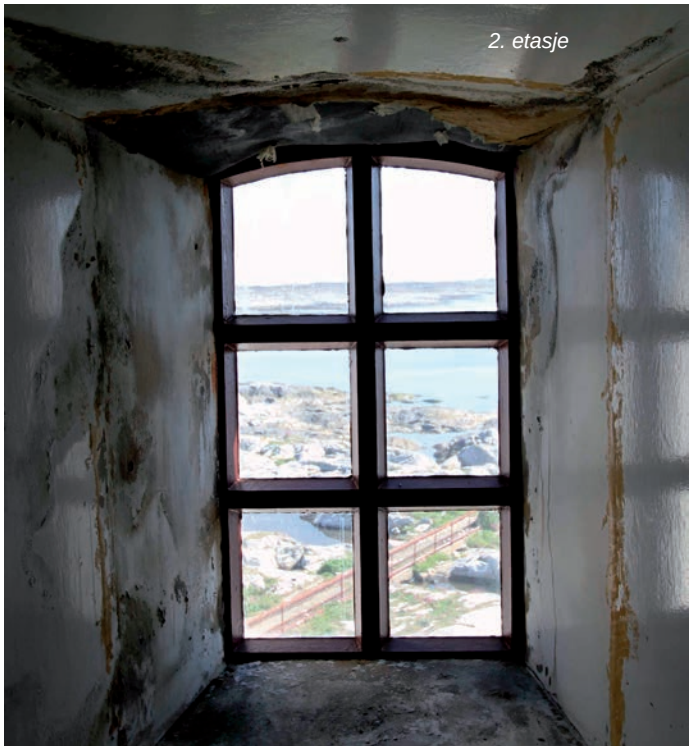

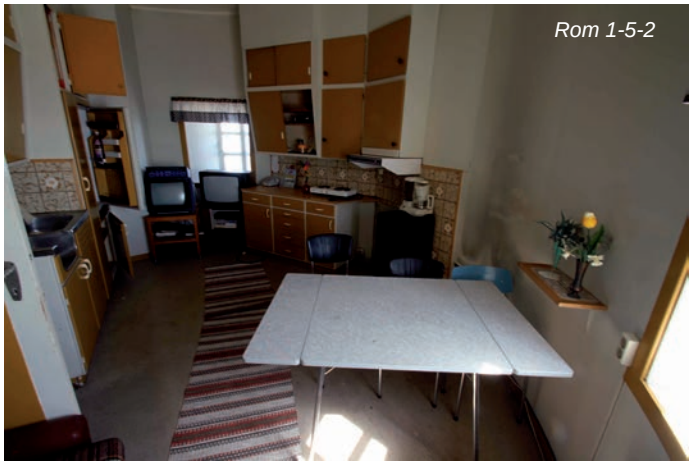

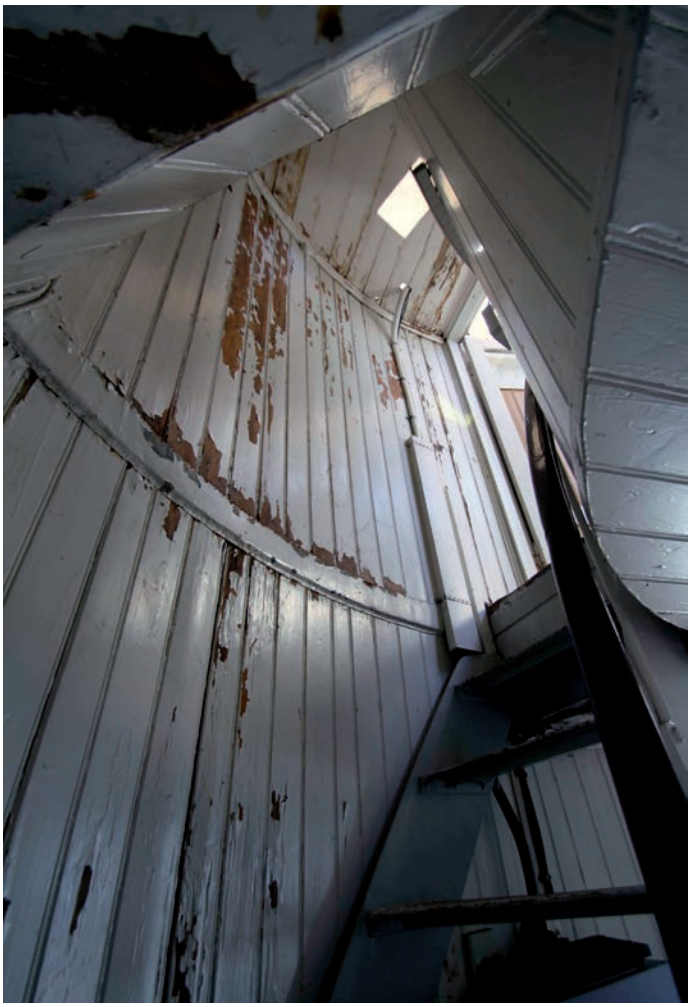

Interiørbilder fra fyrtårnet.

Under: Felles stue.

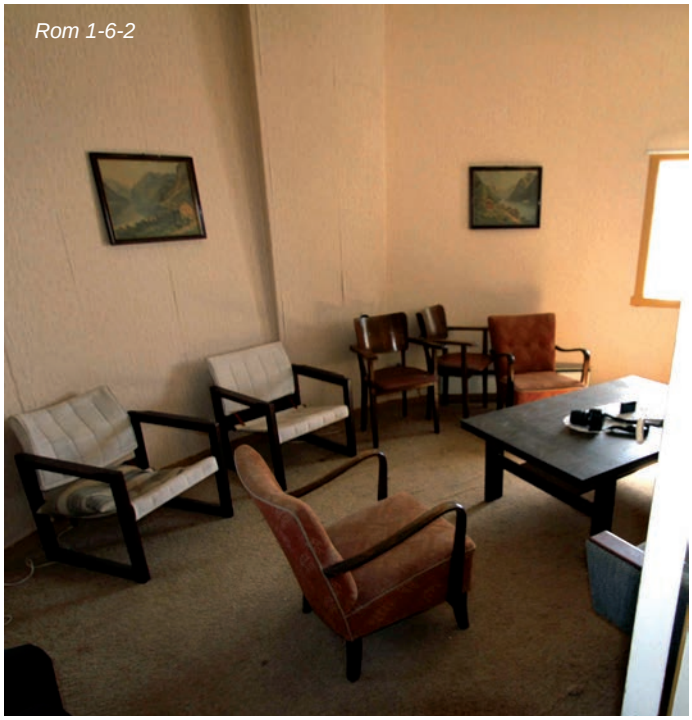

T.h. tyfonen.
Under: detalj fra rekkverk med messing-megler.
Nederst: Støpt stjerne i fronten ved inngangspartiet.
Nederst t.h.: Linsen, sett innefra og fra helikopter 2.6.2014.

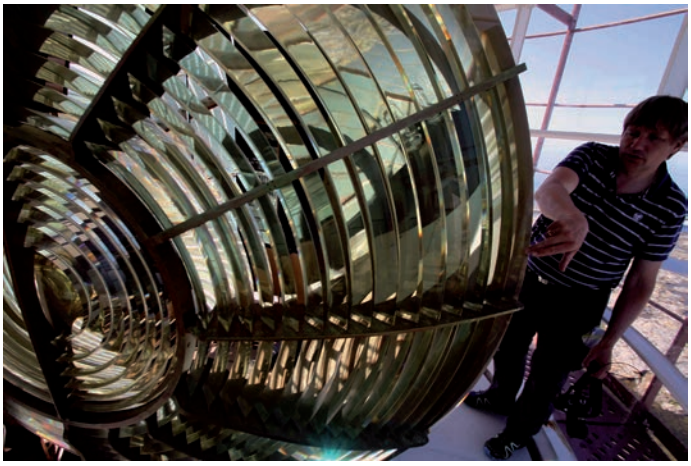

2. Maskinhus

Bygningens navn	Maskinhus
Nummer i Askeladden	87564-2
GAB nr.	21756741
Byggnr. i fredn.vedtak	2
Byggeår	1923
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Maskinhus
Fredningsomfang	Fredningen omfatter eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Maskinhuset er bygget i betong. Veggene er pusset og malt hvite. Taket er hvelvet og tekket med svart papp. Alle vinduene har støpejernsrammer som er malt hvite. Dørene og listverket rundt vinduene er malt røde. Opp mot inngangsdøren går en stor, utvendig trapp i betong som har betongrekkverk. Hovedinngangsdøren har en bueformet døråpning. Bygningen er ganske intakt.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Støpejerndør 8. Vinduer: Støpejern 9. Tak: Betong, buet 10. Taktekking: Papp 11. Takrenner og nedløp: Renne integrert i betongtaket, nedløp av støpejern. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Støpt betong 16. Etasjeskiller: Støpt betong 17. Innvendige trapper: Støpt betong 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Hetter i yttervegg og ventilasjonsrør i tak og vegger. 20. Galleri og balkong: Ingen
Endringshistorikk	Endring består i endring av teknologi, overgang til strøm og enklere drift.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er arealmessig godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

Over: Fyrtårnet, maskinhuset og skinnegangen til naustet. Under: Maskinhusets yttervegg mot gårdsplassen.
Under t.h. og nederst: Fra maskinrommet.

3. Naust

Bygningens navn	Naust
Nummer i Askeladden	87564-3
GAB nr.	21756733
Byggnr. i fredn.vedtak	3
Byggeår	1923
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Naust
Fredningsomfang	Fredningen omfatter eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Naustet, uthuset og oljeboden er bygget i betong. Veggene er pusset og malt hvite. Taket er delvis flat og delvis pulttak. Taket er tekket med svart papp. Dørene og vindus-rammene er malt røde.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Labank dobbeltdør. Rødmalt. 8. Vinduer: Støpejern 9. Tak: Betong, pulttak. 10. Taktekking: Papp 11. Takrenner og nedløp: Renne integrert i betongtaket, nedløp av støpejern. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Støpt betong 16. Etasjeskiller: Støpt betong 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Hetter i yttervegg og ventilasjonsrør i tak og vegger. 20. Galleri og balkong: Ingen
Endringshistorikk	Få endringer har skjedd med naustet.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen kan være godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

Øverst: Naustet.
T.v.: Støpejernsvindu i naustet.
Over t.h.: Naustets yttervegg mot elementene.

4. Uthus

Bygningens navn	Uthus
Nummer i Askeladden	87564-4
GAB nr.	21756725
Byggnr. i fredn.vedtak	4
Byggeår	1923
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Uthus
Fredningsomfang	Fredningen omfatter eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

Bygningsbeskrivelse	Naustet, uthuset og oljeboden er bygget i betong. Veggene er pusset og malt hvite. Taket er delvis flat og delvis pulttak. Taket er tekket med svart papp. Dørene og vindus-rammene er malt røde.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Labank dobbeltdør. Rødmalt. 8. Vinduer: Støpejern, rødmalte. 9. Tak: Betong, pulttak. 10. Taktekking: Papp 11. Takrenner og nedløp: Renne integrert i betongtaket, nedløp av støpejern. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Støpt betong 16. Etasjeskiller: Støpt betong 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Hetter i yttervegg og ventilasjonsrør i tak og vegger. 20. Galleri og balkong: Ingen
Endringshistorikk	Lite er endret på uthuset.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er godt egnet til ny bruk.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

Rom 4-1-2

Øverst: Uthuset innerst i gårsrommet med dører og vinduer.

Over: Vinduer mot gårdsplassen.

Nederst: Labankdør i uthuset.

5. Oljebod

Bygningens navn	Oljebod
Nummer i Askeladden	87564-5
GAB nr.	21756717
Byggnr. i fredn.vedtak	5
Byggeår	1923
Byggherre / Arkitekt	Fyrvesenet
Opprinnelig funksjon	Oljebod
Fredningsomfang	Fredningen omfatter eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/ romfordeling.

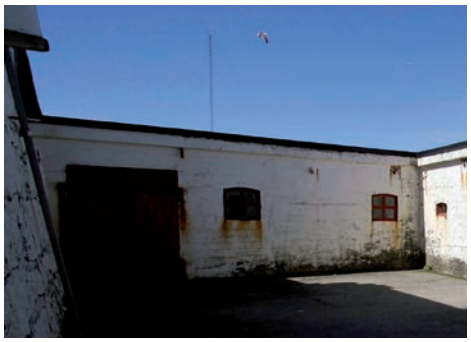

Over: Oljeboden inn og til vanstre for porten over.

Bygningsbeskrivelse	Naustet, uthuset og oljeboden er bygget i betong. Veggene er pusset og malt hvite. Taket er delvis flat og delvis pulttak. Taket er tekket med svart papp. Dørene og vindus-rammene er malt røde.
Konstruksjon og materialbruk	1. Byggegrunn/drenering: Fjell 3. Grunnmur: Støpt betong 4. Utvendige trapper og ramper: Støpt betong 5. Gulv på grunn: Støpt betong 6. Yttervegger: Støpt betong 7. Ytterdører: Ingen 8. Vinduer: Støpejern 9. Tak: Betong, pulttak. 10. Taktekking: Papp 11. Takrenner og nedløp: Renne integrert i betongtaket, nedløp av støpejern. 12. Beslag: Ingen 13. Takvinduer og luker: Ingen 14. Halvtak og skråtak: Ingen 15. Innervegger: Støpt betong 16. Etasjeskiller: Støpt betong 17. Innvendige trapper: Ingen 18. Piper og ildsteder: Ingen 19. Luker og ventilasjon: Hetter i yttervegg og ventilasjonsrør i tak og vegger. 20. Galleri og balkong: Ingen
Endringshistorikk	Lite er endret.
Retningslinjer for videre utvikling	Bygningen er del av den sirkelformete uthus/naust-konstruksjonen, ganske innelukket mellom uthus og maskinhus. Bygningen har vanskelige adgangsforhold og lite lysinnslipp. Bygningen er kanskje ikke så godt egnet til ny bruk, bortsett fra som lagerplass.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Vedlikeholdet skal utføres etter antikvariske prinsipper.

To fotos fra oljeboden. Over: Trapp ned fra ganga.

Under: Innover i oljeboden mot uthuset. Doen litt opp til høyre.

Skinnegang

Konstruksjonens navn	Skinnegang	
Fredningsomfang	Fredet som del av områdefredningen.	
Beskrivelse	Jernbaneskinnegang for å gi mulighet for båtopptrekk fra landing til naustet.	
Konstruksjon og materialbruk	Betong.	
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Så langt det lar seg gjøre skal vedlikeholdet utføres etter antikvariske prinsipper.	

Utsyn langs skinnegangen mot landing.

Skinnegang mellom landing og naust.

Landingen	
Konstruksjonens navn	Landing
Fredningsomfang	Fredet som del av områdefredningen.
Beskrivelse	Betonglanding med kran (defekt). Tilstand: Noe slitt etter forholdene, avskalling av betong og rust, men i bra stand. Litt skader på rekkverk pga sjøens herjinger.
Konstruksjon og materialbruk	Betong.
Spesielle forhold vedrørende vedlikehold	Så langt det lar seg gjøre skal vedlikeholdet utføres etter antikvariske prinsipper.

Landing og defekt kran.

Det fredete området

Omfanget av fredningen:
Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter hele holmen som fyrstasjonen ligger på. Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 15. juni 1999 og påført Riksantikvarens stempel.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som landing og støpt vei med skinner som fører ned til landingen.

Formålet med fredningen:
Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede det avsatte området for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Fredningsbestemmelser:
Riving, flytting eller forandringer i området rundt bygningene på fyrstasjonen som kan endre miljøets karakter, er ikke tillatt.

Skjøtsel av området:
Ved skjøtsel av uteområdet skal det tas utgangspunkt i nåværende, eventuelt tidligere situasjon.

Skilting:
All utendørs skilting er søknadspliktig. Det skal legges opp til en nøktern og enhetlig bruk av skilting. Skiltingen skal være i tråd med Kystverkets retningslinjer for skilting, og hovedformålet er formidling av fyrstasjonens historie. Andre offentlige myndigheters skilting skal i størst mulig grad tilpasses Kystverkets skilting.

Vedlegg 1: Oversikt over Kystverkets fyrstasjoner

Region	Fredete fyrstasjoner	Bygninger	Ikke fredete fyrstasjoner	Bygninger	SUM
Sørøst	20	i Kystverkets eie	8	i Kystverkets eie	28
	Torbjørnskjær		Struten		
	Homlungen		Strømtangen Fredrikstad		
	Færder		Digerudgrunnen		
	Store Færder (ruin)		Steilene		
	Svenner		Tvistein		
	Stavernsodden		Langøytangen	delvis	
	Jomfruland		Songvår		
	Strømtangen Kragerø		Søre Katland		
	Stavseng				
	Lyngør				
	Ytre Møkkalasset				
	Store Torungen				
	Lille Torungen				
	Homborsund				
	Grønningen				
	Oksøy				
	Ryvingen				
	Hatholmen				
	Lindesnes				
	Lista				
Vest	12		11		23
	Eigerøy	delvis	Lille Prestskjær		
	Feistein		Viberodden		
	Kvitsøy		Flatholmen		
	Geitungen		Fjøløy		
	Utsira		Ryvarden	delvis	
	Røværsholmen		Holmengrå		
	Slåtterøy		Kvanhovden		
	Hellisøy		Hendanes		
	Utvær		Ulvesund		
	Geita		Skongenes		
	Ytterøyane		Kråkenes		
	Stabben				
Midt-Norge	19		16		35
	Runde		Svinøy		
	Grasøyane		Flåvær		
	Hogsteinen		Lepsøyrev		
	Alnes	delvis	Erkna		
	Ulla		Storholmen		
	Ona	delvis	Flatflesa		
	Kvitholmen		Bjørnsund		
	Grip		Hestskjær		
	Haugjegla		Stavenes		
	Sletringen		Tyrhaug		
	Sula	delvis	Skalmen		
	Vingleia		Terningen		
	Halten		Finnvær		
	Kjeungskjær		Asenvågøy		
	Kaura		Grinna		
	Buholmråsa		Gjeslingene		
	Kya				
	Nordøyan				
	Sklinna				
Nordland	10		8		18
	Bremstein		Ytterholmen		
	Åsvær		Træna		
	Myken		Kalsholmen		
	Landegode		Tennholmen		
	Måløy-Skarsholmen		Barøy		
	Tranøy		Moholmen		
	Skrova		Glåpen		
	Skomvær		Værøy		
	Anda				
	Andenes				
Troms og Finnmark	7		3		10
	Hekkingen		Torsvåg		
	Fugløykalven		Fruholmen		
	Slettnes		Helnes		
	Kjølnes				
	Makkaur				
	Vardø				
	Bøkfjord				Tils.
Totalt antall	68		46		114

Senter for eiendom og kultur
28.06.2012

Vedlegg 2: Fredningsvedtak for Sletringen fyrstasjon.

SAKSBEHANDLER
førstekonsulent Liv Nygaard
DERES REF.

INNVALGSTELEFON
22 94 04 93
DERES DATO

TELEFAKS
22 94 04 07

VÅR REF.
99/01578-7 LBN
Ark. B-350

VÅR DATO
04 JULI 2000

GJENNOMSLAG

Likelydende brev til:

- Kystdirektoratet
- Kystverket 3. distrikt
- Frøya kommune
- Sør-Trøndelag fylkeskommune

SLETRINGEN FYRSTASJON - GNR. 1, BNR. 3
(STATEN V/ KYSTDIREKTORATET) - FRØYA KOMMUNE

VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER
§§ 15 OG 19, JFR. 22

Med hjemmel i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jfr. § 22, fatter herved Riksantikvaren vedtak om fredning av Sletringen fyrstasjon gnr. 1 bnr. 3.

Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Miljøverndepartementet til Riksantikvaren ved departementets vedtak av 30. juni 1989 med endringer fastsatt 23. desember 1992.

Omfanget av fredningen

Fredningsvedtaket omfatter støpejernstårnet med fyrlykt og øvrige bygninger på fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 15:

1. Fyr. Bolig i tårnet
2. Maskinhus
3. Naust
4. Uthus
5. Oljebod

Tallene refererer seg til vedlagte kart fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Fredningen gjelder fyrtårnets eksteriør og interiør, og de øvrige bygningenes eksteriør samt interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

Fredningsvedtaket omfatter videre et område rundt fyrstasjonen i henhold til lov om kulturminner § 19. Fredningsområdet omfatter hele holmen som fyrstasjonen ligger på (Staten v/Kystdirektoratet).

Riksantikvaren
Dronningens gate 13
Postboks 8196 Dep, 0034 Oslo
Telefon: 22 94 04 00 Telefaks: 22 94 04 04 E-post: riksantikvaren@ra.no

RIKSANTIKVARENS HOVEDKONTOR

Fredningsområdet og de fredete bygningene er avmerket på vedlagte kart datert 15. juni 1999 og påført Riksantikvarens stempel.

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av Sletringen fyrstasjon er å bevare et kulturhistorisk og arkitektonisk verdifullt bygningsanlegg tilknyttet sjøfart, fyrvesen og kystkultur med fyrtårn og øvrige bygninger på fyrstasjonen og området rundt fyrstasjonen.

Fredningsbestemmelser

De følgende fredningsbestemmelsene er fastsatt med hjemmel i lov om kulturminner §§ 15 og 19. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner fra nyere tid samt forskrift om faglig ansvarsfordeling.

1. Riving
Det er ikke tillatt å rive bygningene eller deler av disse.

2. Ombygging
a) Fyrtårn
Det er ikke tillatt å bygge om bygningens eksteriør eller interiør.

b) Øvrige bygninger
Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør eller interiør med hensyn til opprinnelig hovedstruktur/romfordeling.

3. Utskifting av materialer mm.
a) Fyrtårn
Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningens eksteriør eller interiør, er ikke tillatt.

b) Øvrige bygninger
Utskifting av bygningselementer eller materialer, forandring av overflater eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold i bygningenes eksteriør, er ikke tillatt.

4. Tilbakeføring
Tilbakeføring til opprinnelig eller tidligere utseende kan tillates under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på dokumentert grunnlag og etter godkjennelse av forvaltningsmyndighet.

5. Vedlikehold
Vedlikehold og istandsetting skal utføres med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og opprinnelige bygningstekniske løsninger.

6. Det fredete området
Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre anleggets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

7. Fredningen skal ikke være til hinder for den tekniske drift av fyrstasjonen.

Følger av fredningen

Når det gjelder behandling av fredete områder, bygninger og anlegg, vises det til bestemmelsene i lov om kulturminner §§ 15a-19 og 21 samt fredningsbestemmelsene over.

I henhold til Miljøverndepartementets vedtak om delegering av 30. juni 1989 med endringer av 23. desember 1992 er forvaltningen av fredete områder, bygninger og anlegg lagt til den enkelte fylkeskommune. Riksantikvaren er klageinstans for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen, jfr. forvaltningsloven § 28.

I henhold til lov om kulturminner §§ 15a og 19 kan departementet i særlige tilfelle gi dispensasjon fra fredningen for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturminnet eller området. Denne dispensasjonsmyndigheten er i henhold til forskrifter av 23. desember 1992 delegert til den enkelte fylkeskommune.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i verk alle typer bygningsmessige arbeider og utomhusarbeider utover vanlig vedlikehold innenfor det fredete området. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes. Er det tvil om et tiltak er å anse som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen kontaktes.

Det er eier som har ansvaret for det løpende vedlikehold av fredete bygninger, anlegg og områder.

Bakgrunn for fredningssaken

Fredningen av Sletringen fyrstasjon har sin bakgrunn i et samarbeid mellom Kystdirektoratet og Riksantikvaren om utarbeidelse av en plan for bevaring og bruk av fyrstasjonene i landet. På grunnlag av planen er det valgt ut et representativt utvalg av landets fyrstasjoner som skal vernes gjennom fredning.

Fyrstasjonene langs kysten er markante kulturminner som på en spesiell måte er med på å karakterisere Norge som kyst- og sjøfartsnasjon. Fyrstasjonene har både kulturhistorisk og arkitektonisk verdi; kulturhistorisk ved deres tilknytning til sjøfart, fyrvesen og kystkultur og arkitektonisk ved deres særegne form og plassering. Oppbyggingen og utviklingen av et landsomfattende fyrsystem med over 200 fyrstasjoner spredt langs hele kysten, er et av de mest omfattende prosjekter den norske stat har gjennomført.

I dag er fyrstasjonene utsatt for store forandringer med hensyn til bruk og drift. Dette har gjort det nødvendig å ta stilling til hvilke fyrstasjoner som skal bevares i sin nåværende form. Gjennom fredning vil Riksantikvaren legge antikvariske prinsipper og retningslinjer til grunn for den videre behandling og bruk av fyrstasjonene. Dessuten ønsker Riksantikvaren at fyrstasjonene skal ha fredningsstatus som kulturminner av nasjonal verdi og interesse.

Eiendomsforhold. Reguleringsmessig status

Staten v/Kystdirektoratet eier Sletringen fyrstasjon.

Frøya kommune har ikke avsatt området hvor Sletringen fyrstasjon ligger til noe spesielt. Kommuneplanens arealdel som er under arbeid vil tidligst være ferdig på mot slutten av år 2000.

Sletringen fyrstasjon som kulturminne. Beskrivelse av anlegget

Sletringen fyrstasjon ligger utenfor Titran på Frøya. Fyrstasjonen ble opprettet i 1899 og er et kystfyr. Det 45 m høye tårnet er landets høyeste fyrtårn. Fyrtårnets betongsokkel og maskinhus er sammenbygget og omgitt av et tett anlegg av bygninger som ligger mot en sirkelformet betongmur i bakkant ut mot været. Bygningene i sirkelformen inneholder uthus, oljebod og naust. Anlegget har klare likhetstrekk med betongarkitekturen på Geitungen fyrstasjon i Rogaland og Makkaur fyrstasjon i Finnmark.

Det 36,5 m høye støpejernstårnet (1) står på en 8,5 m høy betongsokkel som er malt hvit. Støpejernstårnet er rødmalt med to hvite belter. Tårnet har tre gallerier. Det første galleriet omkranser tårnet ved overgangen mellom betongsokkelen og støpejernstårnet. Det neste galleriet omkranser støpejernstårnet en etasje nedenfor lyktehuset, mens det tredje galleriet omkranser lyktehuset. Tårnet rommer en stor modernisert leilighet, men har for øvrig mange opprinnelige elementer bevart. Den store, franske lynblinklinsen fra 1923 er intakt og i bruk. Tyfonen, tåkesignalet fra 1968, er bevart.

Maskinhuset (2) er bygget i betong. Veggene er pusset og malt hvite. Taket er hvelvet og tekket med svart papp. Alle vinduene har støpejernsrammer som er malt hvite. Dørene og listverket rundt vinduene er malt røde. Opp mot inngangsdøren går en stor, utvendig trapp i betong som har betongrekkverk. Hovedinngangsdøren har en bueformet døråpning.

Naustet (3), uthuset (4) og oljeboden (5) er bygget i betong. Veggene er pusset og malt hvite. Taket er delvis flat og delvis pulttak. Taket er tekket med svart papp. Dørene og vindusrammene er malt røde.

Innenfor fredningsområdet er det foruten bygningene kulturminner som landing og støpt vei med skinner som fører ned til landingen.

Fyrstasjonen ble automatisert og avfolket i 1993.

Nærmere beskrivelse

For nærmere beskrivelse av Sletringen fyrstasjons historie vises det til vedlagte utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug og Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Vurdering av kulturminnet. Begrunnelse for fredningsvedtaket

«Nasjonal verneplan for fyrstasjoner»s vurdering

I "Nasjonal verneplan for fyrstasjoner" er det gitt følgende vurdering av Sletringen fyrstasjon:

« Sletringen fyrstasjon har høy arkitektonisk verdi med sin presise, tett samlede bygningsmasse med rikt utformede bygninger. Fyret har høy fyrhistorisk verdi som et eksempel på støpejernstårn kombinert med betongbyggeri. Sletringen er en av kystens mest storslåtte fyrstasjoner, og har miljøbetydning i sammenheng med fiskeværet Titran.»

Det følger av lov om kulturminner § 15 at Riksantikvaren kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Videre kan Riksantikvaren i henhold til lov om kulturminner § 19 frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet.

På bakgrunn av vurderingen ovenfor finner Riksantikvaren at Sletringen fyrstasjon er et så verdifullt bygningsanlegg i både kulturhistorisk og arkitektonisk sammenheng at det oppfyller betingelsene for fredning etter bestemmelsen i § 15. Det er spesielt fyrstasjonens arkitektoniske verdi Riksantikvaren legger vekt på når det gjelder fyrstasjonens verneverdi.

Riksantikvaren finner videre at det er hjemmel for å frede det avsatte området, henhold til bestemmelsen i § 19. Etter Riksantikvarens oppfatning er det nødvendig å frede det avsatte området for å oppnå hensikten med områdefredningen, nemlig å bevare virkningen av kulturminnene i miljøet.

Saksgang frem til fredningsvedtaket

Varsel om igangsettelse av fredningssak ble i samsvar med lov om kulturminner § 22.1 meddelt Kystverket 3. distrikt, Frøya kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune i brev av 6. september 1995. Samtidig ble meldingen kunngjort i Adresseavisa A/S, Arbeider-Avisa og Fosna-Folket. Det er kommet inn en (1) uttalelse til varselet fra Frøya kommune i brev av 9. oktober 1995. Frøya kommune har behandlet varselet om igangsatt fredningssak på Sletringen fyr i hovedutvalget for kultur. Hovedutvalget var positiv til fredningen og hovedutvalgets innstilling ble så oversendt formannskapet til behandling. I formannskapet ble innstillingen enstemmig vedtatt.
Det ble deretter utarbeidet fredningsforslag som ble sendt på høring til berørte parter i brev av 25. november 1999. Forslaget ble samtidig lagt ut til offentlig ettersyn i

Frøya kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune samt kunngjort i Norsk lysingsblad, Adresseavisa A/S, Arbeider-Avisa og Hitra-Frøya lokalavis. Det er kommet inn tre (3) uttalelser til fredningsforslaget:

1. Uttalelse fra Kystverket 3. distrikt i brev av 7. desember 1999
2. Uttalelse fra Sør-Trøndelag fylkeskommune i brev av 31. januar 2000
3. Uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag i brev av 10. februar 2000

Kystverket 3. distrikt understreker i sitt brev at som eier av de fleste fredete fyrstasjonene vil dette medføre store økonomiske forpliktelser dersom de foreslåtte fyrstasjoner i distriktet skal holdes i den stand. Med det budsjett Kystverket har å utføre dette arbeid er det lite realistisk å klare denne oppgaven uten at det blir satt av midler til dette formål. I budsjettforslaget for 2000 er det lite som tyder på at vedlikehold av nedlagte fyrstasjoner er tatt hensyn til.

Kystverket har ingen spesielle bemerkninger til fredningen av Sletringen fyrstasjon og Halten fyrstasjon.

Kystverket arbeider med å få avhende boligmassen på Sula fyrstasjon. Fyrtårnet med veirett utskilles fra denne plan. De forutsetter at en avhending ikke innvirker på Riksantikvarens forslag om fredning.

Kystverket informerer om at Finnvær fyrstasjon i perioder har vært brukt til utleie for en båtklubb. Riksantikvaren kan ikke se at dette kommer i konflikt med fredningen.

Sør-Trøndelag fylkeskommune har i hovedutvalget i divisjon næring, samferdsel og kultur den 18. januar 2000 behandlet fredning av fyrstasjoner i Sør-Trøndelag. Hovedutvalget fattet følgende vedtak:

- Sør-Trøndelag fylkeskommune er positiv til fredningen av de foreslåtte ni fyrstasjonene/tåkeklokke.

- Fredningsbestemmelsenes punkt 4 bør endres slik at punktet ikke oppfordre til tilbakeføring, og viser til saksfremlegget for nærmere redegjørelse. Vi foreslår følgende ordlyd:" Tilbakeføring til opprinnelig eller tidligere utseende kan bare tillates i de tilfeller hvor det foreligger særskilte grunner, og under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på dokumentert grunnlag og etter godkjennelse av forvaltningsmyndighet.

- Både med dagens eier- og bruksforhold og ved eventuelle eierskifter og bruksendringer vil forvaltningen av disse kulturminnene påføre fylkeskommunen en ikke ubetydelig arbeidsmengde/kostnad. Vi kan ikke se at høringsforslaget vedr. de ovennevnte ni fyrstasjoner inneholder tilstrekkelig vurderinger omkring dette.

Riksantikvaren setter pris på at Sør-Trøndelag fylkeskommune er positiv til fredning av fyrstasjonene i fylket. Når det gjelder Sør-Trøndelag fylkeskommunens ønske om å endre punkt 4 i fredningsbestemmelsene, finner ikke Riksantikvaren dette nødvendig. Tilbakeføring av de fredete kulturminnene må godkjennes av

forvaltningsmyndigheten som gjennom fredningsbestemmelsen har kontroll/styringen over evt. tilbakeføring.

Vedrørende fylkeskommunes kostnader som følge av fredningene vil Riksantikvaren bemerke at det er eier som har det økonomiske ansvaret for vedlikeholdet av fredete anlegg. I Sør-Trøndelag er det Staten v/Kystdirektoratet som står som eier av 8 av de 9 fyrstasjonene som er foreslått fredet. Det er bare Rødberg tåkeklokke som er i privat eie (eies av Museet Kystens arv) og som kan søke om økonomisk støtte fra fylkeskommunen.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er positiv til fredningsforslagene. Videre opplyser Fylkesmannen at 3 av fyrstasjonene som er foreslått fredet ligger i områder som er fredet etter naturvernloven. Finnvær og Halten fyrstasjon ligger innenfor verneområdene i Froan i Frøya kommune. Halten fyrstasjon ligger i dyrelivsfredningsområdet og ikke i Froan naturreservat som anført i fredningsforslaget fra Riksantikvaren. Fylkesmannen ønsker at dette skal komme klart fram i fredningsdokumentet. Videre opplyser Fylkesmannen at Finnvær fyrstasjon er i relativt dårlig forfatning og trenger omfattende vedlikehold.

Riksantikvaren vil i fredningsvedtaket få inn de rette opplysningen om vern etter naturvernloven på de ulike fyrstasjonene.

Fredningsforslaget av 25. november 1999 ble i brev av 8. mars 2000 oversendt Frøya kommune for behandling i kommunestyret.

Riksantikvaren har mottatt brev av 22. mai 2000 fra Frøya kommune. Frøya kommune vedtok å godkjenne fredningsforslaget for Sletringen fyrstasjon i kommunestyremøte 13. april 2000. På bakgrunn av kommunestyrets vedtak og ovenstående begrunnelse finner Riksantikvaren det riktig å fatte vedtak om fredning av Sletringen fyrstasjon.

Opplysninger om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens fredningsvedtak kan påklages til Miljøverndepartementet, jfr. Forvaltningslovens § 28. Eventuell klage skal stiles Miljøverndepartementet, men sendes Riksantikvaren. Klagefrist er 3 uker innen mottakelsen av fredningsvedtaket. Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med lov om kulturminner § 22,5.

Vennlig hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

Unni Grønn

Vedlegg: - Kart, datert 15. juni 1999
- Kopi av utdrag fra «Norges fyr» (Bjørkhaug, Poulsson - Oslo 1986), vedlegg 2.

Gjenpart
m/vedlegg:
- Miljøverndepartementet
- Sør-Trøndelag fylkeskommune, Kulturetaten
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvernavd.

Likelydende brev til:

Kystdirektoratet
Postboks 8158 Dep
0033 Oslo

Kystverket 3. distrikt
Ystenesgt. 41
6007 Ålesund

Frøya kommune
7260 Sistranda

Sør-Trøndelag fylkeskommune
Munkeg. 10
7004 Trondheim

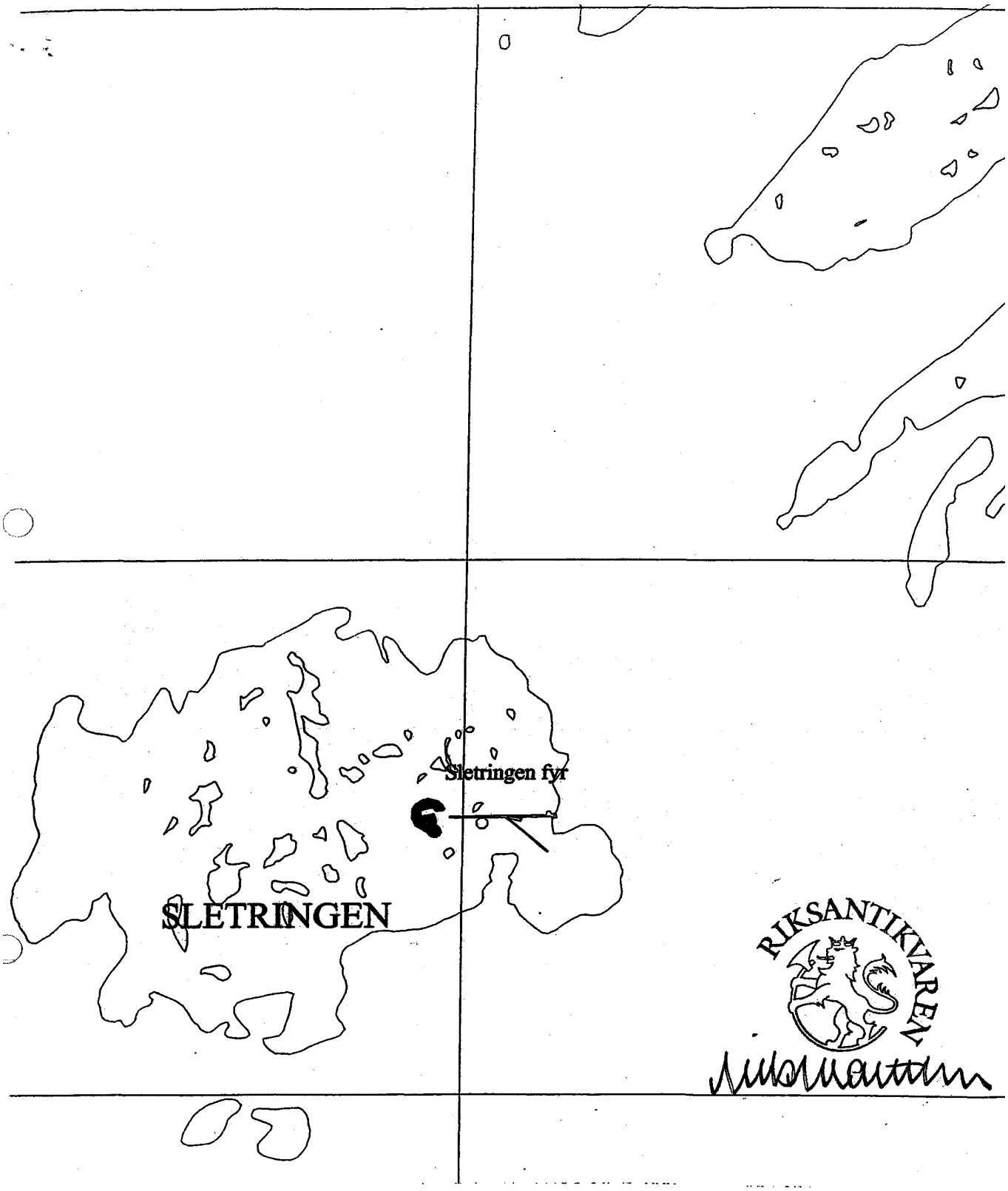

SLETRINGEN FYRSTASJON - GNR. 1 BNR. 3 (STATEN V/ KYSTVERKET) - FRØYA KOMMUNE

FREDNINGSOMRÅDET UTGJØR HELE HOLMEN HVOR FYRSTASJONEN LIGGER

15. JUNI 1999, RIKSANTIKVAREN MÅLESTOKK 1 : 5000

Sletringen fyrstasjon

BELIGGENHET:
På et skjær ved Titran havn på Frøyas vestpynt.
63 39,9 8 16,2. G.nr. 1, b.nr. 3, Frøya kommune

OPPRETTET:
Hovedfyr 1899, bifyr 1900

FYRBYGNING:
Rødt jerntårn med to hvite belter, 45 m. Bifyr i samme tårn, 30,5 m

LYSKARAKTER:
Hovedfyr: 2 lynblink hv. 15. sek., hvitt, rundtlysende
Bifyr: klipp-, hvitt

LYSSTYRKE:
Hovedfyr: 2 700 000 cd (2. orden)
Bifyr: 11 700 cd (4. orden)

LYSETS HØYDE:
Hovedfyr: 46,0 m over høyvann
Bifyr: 31,5 m over høyvann

LYSVIDDE:
Hovedfyr: 18,5 n mil
Bifyr: 14,6 n mil

BRENNETID:
21.7.—16.5.

TÅKESIGNAL:
1923 sirene, 1968 tyfon

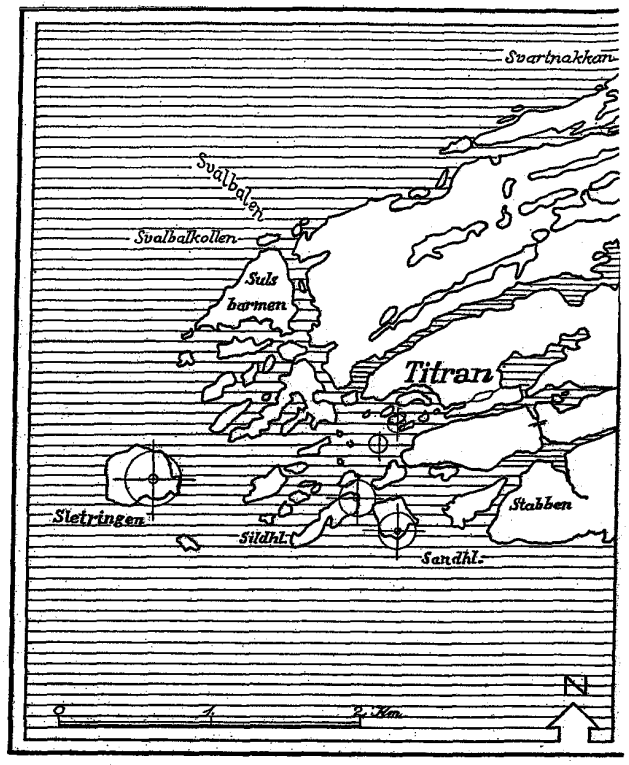

Over: *Tegning etter sjøkart.*
Under: *Tegning etter situasjonsplan fra 1986, Kystdirektoratet.*
T.h.: *Sletringen fyrstasjon sett fra øst. Foto 1981.*

Fyrkommisjonen av 1851 behandlet i sin innstilling farvannene omkring Trondheimsleia og i Trøndelag for øvrig. Til disse farvannene regnet kommisjonen de «trende» innløp fra havet — Ramsøfjorden (mellom Smøla og Hitra), Frøyfjorden og Halten samt Frohavet. Den anså to kystfyr og tre ledfyr for å være et passende antall til den «ytre og indre Skibsfarts Sikkerhed».

Det ene av de to kystfyrene ble foreslått etablert ved Titterodden eller Titterhavn (Titran), hvor det for det første ville få en heldig plassering på et fremstikkende punkt ut mot havet, og for det andre «give Anvisning til den 2½ Sømile derfra værende Munding av Ramsøfjord».

Det ser ut til at fyrkommisjonens forslag om et kystfyr ved Titran ble utsatt eller helt opppgitt, og farvannet ved Frøya forble uten fyrbelysning helt

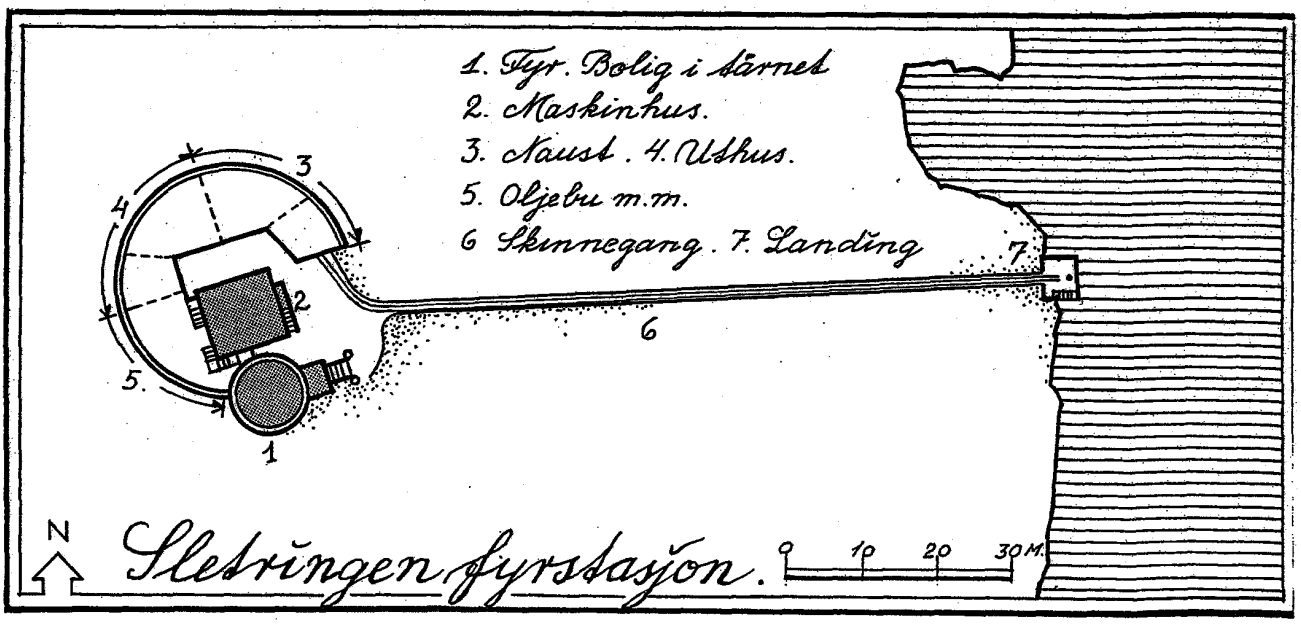

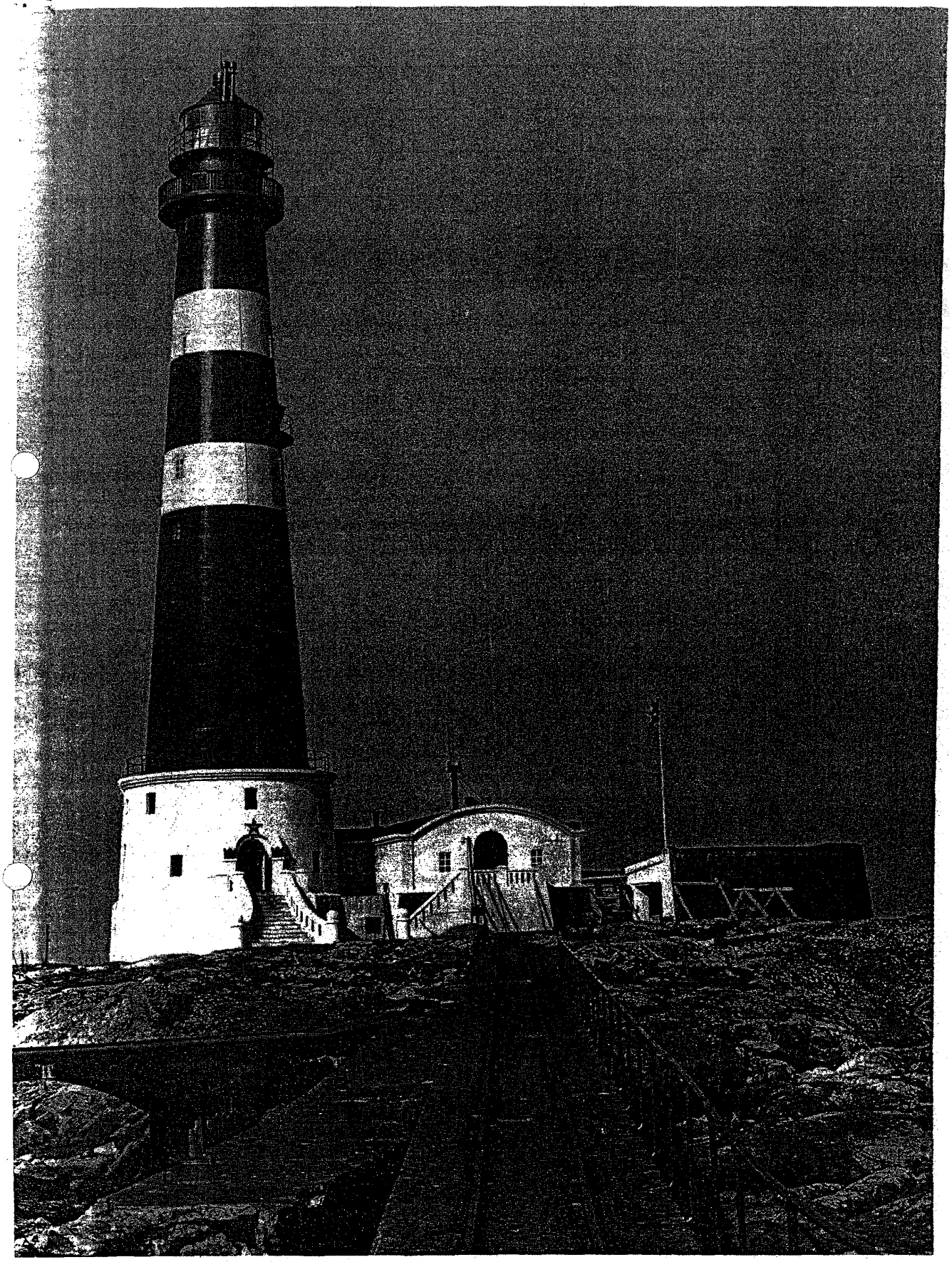

93

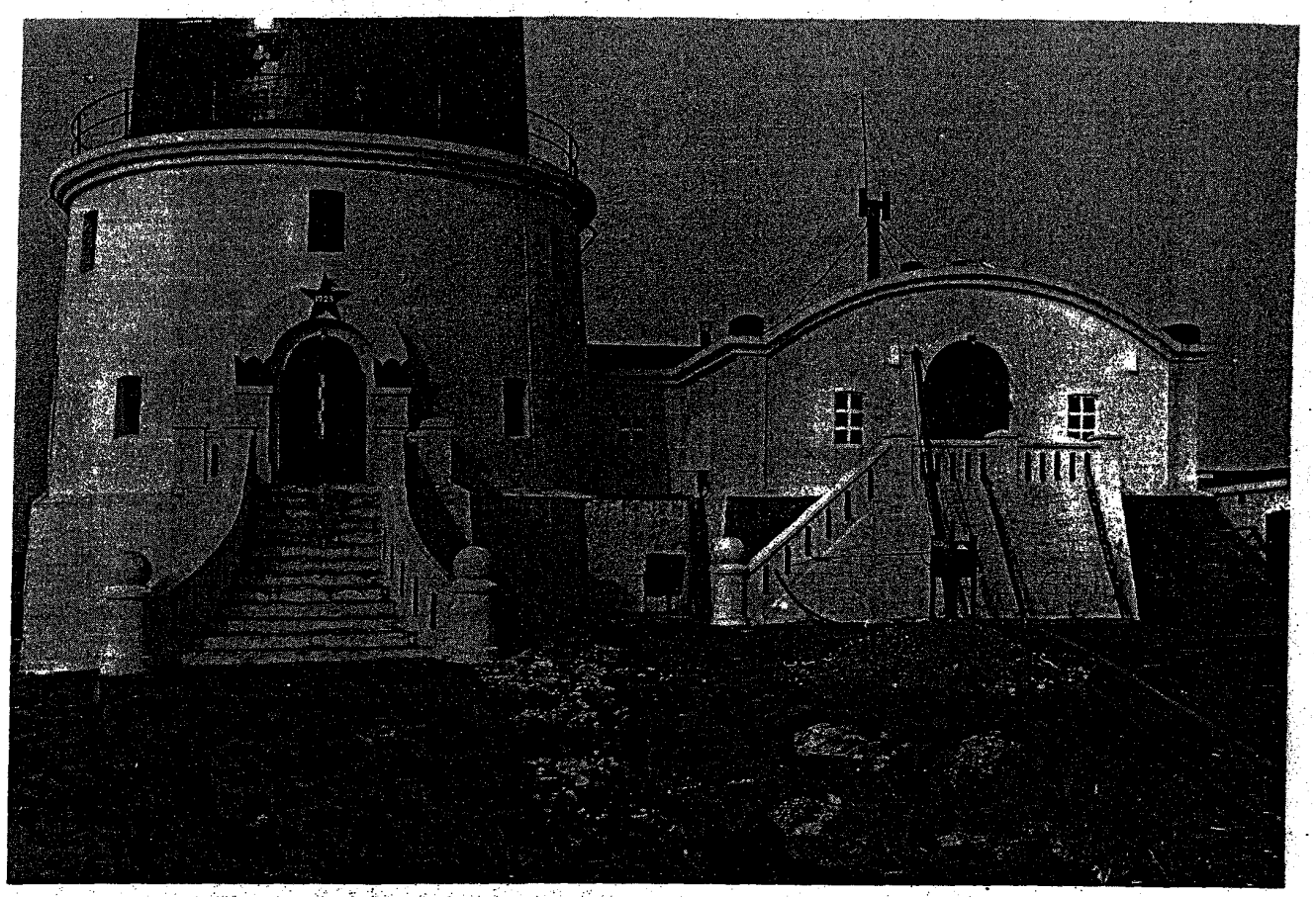

Over: *Inngangspartiet til fyr og maskinhus. Foto 1981.*

T.h.: *Fyrstasjonen sett fra nord. Beskyttelsesmuren i forgrunnen danner også vegg for naust, uthus og oljebu. Foto 1981.*

til slutten på 1890-tallet. I 1896 kom det fra Frøyas herredstyre en søknad om foranstaltninger til veiledning i farvannet, bl.a. ble det nevnt behov for en fyrlykt på Sandholmen ved det sydlige innløpet til Titran havn. Sist i 1890-årene foregikk det et rikt drivgarnsfiske, og det ble klaget over manglende fyrbelysning på yttersiden av Smøla, Hitra og Frøya. I 1898 søkte Titran formannskap samt flere loser, skippere og fiskere om et fyr ved Titran. Det ble også antydet en fyrlykt på Sletringen, men dette lave skjæret er utilgjengelig i hardt vær. Hvis noe skulle settes opp der, måtte det være et fyr med fast betjening. Etter foretatte undersøkelser mente man at det var mulig å bygge et fyr på høy grunnmur på Sletringen, og dette skulle fremlegges for Stortinget i budsjetterminen 1899—1900. Samtidig mente man å kunne etablere en fyrlykt på Sandholmen. Men nå ble det presset på for om mulig å fremskynde byggingen av Sletringen fyr. I en uttalelse fra fyrvesenet datert 1.12.1898 heter det at dersom bevilgninger til fyret kunne gis snart, ville fyret bli ferdig og tent til høsten 1899, før storsildfisket tok til. Etter innstilling fra stortingskomiteen ble overslagssummen kr. 37 000,- bevilget.

Det ble satt opp en fyrbolig i tømmerverk og med fyrlyktehuset i et tårn på taket, slik at fyrlysets høyde ble 20,3 m over høyvann. Lyskarakteren var 4 lynblink hvert 10. sekund. Fyret ble som lovet tent høsten 1899. Samme høst ble fyrlykten på Sandholmen og Kya (Frøya) etablert. I pålandsvær ble skjæret Sletringen overskyllet av sjøen, og det måtte settes opp en beskyttelsesmur foran fyrhuset. En del arbeider stod ennå igjen da arbeidslagene måtte slutte av ut på høsten, men det viktige var at fyrlyset var i orden.

Natten mellom 13. og 14. oktober 1899 skjedde så katastrofen. Under tittelen «Titran-Ulykka» skildrer Kristian Nygård tragedien i et hefte utgitt av Sør-Trøndelag Fiskarlag i 1949. Her skal gis noen korte trekk:

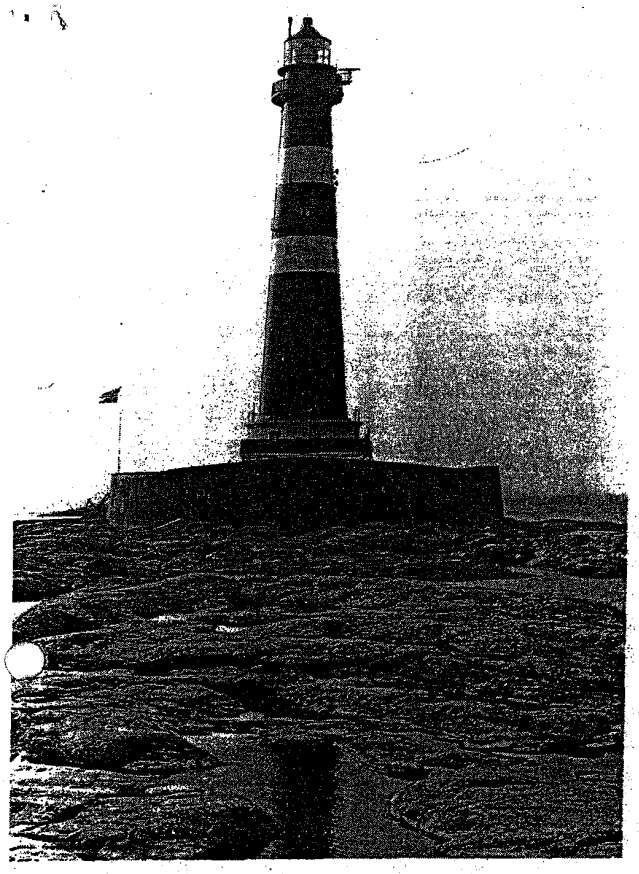

Det hadde vært godt sildefiske den foregående natten, og et stort antall fiskefartøyer hadde levert sine laster i Titran havn i løpet av dagen den 13. oktober, før de drog til havs igjen. Det var tegn som tydet på at værsituasjonen ville forverre seg. Barometeret var falt sterkt natt til den 13. Meteorologisk institutt hadde varslet for «Kysten fra Fredrikshald til Trondhjem stærke til stormende nordvestlige Vinde». Stormvarsler var oppslått i Kristiansund. Men det tragiske var at Titran ikke hadde telefon. Det samme gjaldt hele Frøya.

Noe over midnatt kom uværet veltende innover Titranhavet. «Orkanaktig storm fra nord og nordvest», «voldsomme regnbyger», «ugjennomtrengelig regnvær», «hagl og regn sto som en grå røyk over det opp-piska havet» er betegnelser som går igjen. «Himmel, luft og hav låg i et einaste gabb,» som et øyenvitne uttrykte det. Det gjaldt å komme unna været. Det var umulig å se noe i mørket og sjøsprøyten.

Da stormen stilnet og meldingene om ulykken etter hvert kom inn, var det sørgelige tall: 29 fartøyer var forlist, og 140 mennesker hadde satt livet til, herav hele 32 fra Frøya. Ellers var det omkomne fra hele kysten fra Sunnmøre til Rana og Bodø.

Hvilken rolle spilte så de tre sparsomme fyrlysene i denne tragedien? Her siteres Nygårds fremstilling.

«Da folk, og det med en gang, begynte å spørre etter *årsakene* til ulykka, blei det bl.a. holdt nokså sterkt fram at både Sletringen fyr og fyrlykta på Sandholmen (begge ferdige og tatt i bruk det året) i høg grad var medvirkende faktorer, fyret fordi det ikke hadde skjerming for falla utafor, og lykta fordi den stod for langt oppå holmen og heller ikke hadde noen skjerming for det ureine farvatnet mellom fyret og innseglinga til hamna.

Fyrvesenet fann det var så pass god grunn for disse ankemåla, at det foretok forandringer og utbedringer året etter. Men en har *nå* det sterkeste inntrykk av at den *skyld for ulykka* (uthevelsene gjort av Nygård) som de nye fyrlysa på Titran blei pålagt, både i offisielle meldinger og ikke mindre i avisene (hva som blei sagt mann og mann i mellom, er verre å dokumentere), er nok ikke lite overdrevet. Etter den skildring av været som er gitt her før, såg en ikke noe slag fyrlys på litt større avstand. Fleire har fortalt at det var noen av disse fyrlysa, eller sammenstillinga av dem, som gav dem landkjenning og synte veg til berging. «Man hører fremholdt, at fyrene har virket vildledende, hva der dog ikke synes bragt til fuld klarhed,» melder «Verdens Gang» den 21. okt. frå sin utsendte medarbeider.

Mellom de notatene stiftamtmannen gjorde på si reise til ulykkesdistrikta 19.—24. okt. (med d/s «Otto Sverdrup») finner vi et ganske interessant om «*Aarsagene til Ulykken*». Her nemner han først «Stormen og Mørket», så «Paaseilinger, indbyrdes og serlig paa Havfald (Skjær). — Opkjøpere spærrede Havnen (ca. 60 tilstede), hindrede Indseilinger. — — — Det har ikke lykkedes at konstatere, at nogen Ulykke er hændt paa Grund af Fyret ved Titteren.»

Det blir klaga over mangel på fiskerioppsyn, mangel på redningsskøyter og mangel på *telefon* (telegraf). Den siste mangelen var kanskje, når alt kommer til alt, *den verste*. Hadde stormvarslet kommet fram i rett tid den 13. okt., hva så — ?»

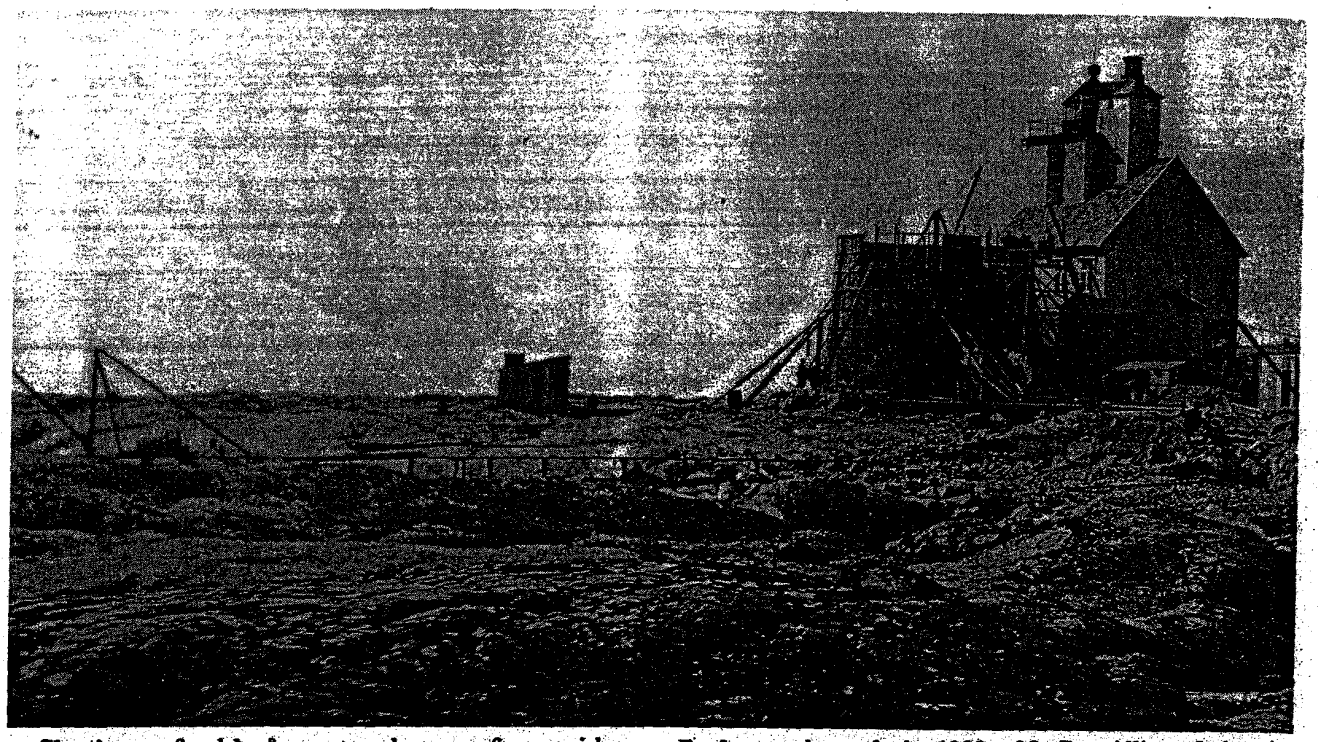

Fyrtårnet under oppførelse 1922—23. Den tidligere fyrbygningen i bakgrunnen. Foto Kystdirektoratet.

Sletringen fyr ble året etter katastrofen utvidet med et bifyr, installert 5,8 m under hovedfyret. Bifyret viste fast rødt lys over de ytre fall av Kya.

Merkelig nok var ikke fyrbygningen på Sletringen blitt skadet under orkanen. Sannsynligvis har vinden endret retning fra nord til nordvest, og vært av relativ kort varighet slik at tungsjøen ikke fikk bygd seg opp.

Den 22.1.1901 fikk fyret atskillig medfart under en stormflod. Naust og uthus, som ikke var beskyttet av muren, ble sopt på sjøen og båtopptrekket delvis ødelagt. Fyrvokteren, som mistet en rekke eiendeler, fikk erstatning. Det ble nå bygd en ringmur rundt fyrbygningen i en bue fra sydvest gjennom nord til øst. Uthus og naust ble bygd inn i denne muren av betong.

I 1905—06 ble det under en stortingsdebatt hevdet at fyret på Sletringen ikke fylte sin oppgave, da det ikke lyste tilstrekkelig langt til havs. Fyrdirektøren opplyste at for å forøke lysvidden til 19—20 n mil måtte man bygge et 50 m høyt fyr, som antakelig ville koste kr. 190 000,-.

Kravene om sterkere lys og større lysvidde meldte seg stadig, med kortere eller lengre mellomrom.

I 1921—22 ble det bevilget kr. 270 000,- som et første terminbeløp til et nytt fyr utstyrt med tåkesignal. Totale utgifter var nå kommet opp i et antatt beløp på kr. 630 000,-.

Fyret ble ferdigbygd og tent i 1923. Det er et støpejernstårn på 36,5 m på en 8,5 m betongfot, og er på 11 etasjer. Det var bestemt at det ikke skulle være en familiestasjon, og det var god plass i tårnet for de fire mann som utgjorde besetningen. I tårnfoten var det vannbeholdere, og i tårnets første og annen etasje var maskinsal og arbeidsrom. I de neste seks etasjene var det innredet hybler, kjøkken, bad og toalett. I åttende etasje var bifyret montert, og det var innredet et ekstra rom for avløser m.m. I toppetasjen under lyktehuset var et vaktrom, som det ikke var mer behov for etter at fyrstasjonen ble elektrifisert.

I ringmuren av betong var det innbygd uthus, oljebod og naust. Fra landingen med svingkran var det anlagt en 120 m lang skinnegang for at man skulle kunne ta inn båten i tilfelle uvær. Inngangspartiet med trapper opp til fyrtårnet ble gitt en spesiell, nesten pompøs utforming. Tåkesirene, som gav 2 støt hver 2. minutt, ble montert på tårngalleriet.

I 1962 ble fyrstasjonen elektrifisert med strøm fra Hitra—Frøya kraftlag, og med dieselaggregat i reserve. I 1968 ble sirenen skiftet ut med et tyfon tåkesignal.